פולע טאבעלע פון דער מלוכה=לאטעריע—זעה 8-טע זייט

הייגט 10 זייטען

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 77 | Łódź, Wtorek, 31 marca 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, י״ג ניסן תרצ״א | № 77

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

כשר לפסח | די בעוואוסטע יודישע שאקאלאדע=פאבריק „ZŁOTY RAJ" אינהאבער: ש. האלפערן | כשר לפסח

מאכט בעקאנט איהר געעהרטע קונדשאפט, אז צום בעפארשטעהענדען פסח איז זי פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע שאקאלאד און קארמעלען כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין

אונזערע פערקויפס=שטעלען: ווסכאדניא 50, זאוואדזקא 11, צעגעלניאנא 26.

בעמערקונג: אלעס ווערט אויסגעארבייט בהכשר גמור אונטער דער השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים. מ'בעט זנהר די ג' קונדשאפט, וואס פריהער איינצוקויפען אויף יו"ט, כדי אויסצומיידען א גרויסען געדראנג.

גראנדיעז

ועט זיין דער

ערב-פסח-נומער פון „נייעם פאלקסבלאט"

דער נומער וועט ענטהאלטען

פון כל טוב:

ארטיקלען, ערצעהלונגען,

פעליעטאנען, א רייכע הומא-

ריסטישע אפטיילונג א. אז. וו.

אחוץ דעם וועט דער נומער ברענגען דעם

אנהויב פון א נייעם,

גרויסען סענסאציאנעלען ראמאן

— א. נ.: —

„דער פוילישער שטערן"

דער נומער וועט ערשיינען אין א בעדייטענד

פערגרעסערטער צאהל זייטען

און אין א פילפאכיגער אויפלאגע

פערזוימט נישט אריינצוגעבען

אייערע אנאנסען

אין גרויסען ערב=יום=טוב=נומער

פון „נייעם פאלקסבלאט"

אנאנסען ווערען אנגענומען היינט א גאנצען

טאג אין דער אדמיניסטראציע

פיעטריקאווער 21 טעל. 224-71.

טעע טעע

„וו. וויסאצקי ושותפיו"

בעז"ה יום ג' ב' טבת שנת תרצ"א

תעודת הכשר לחג הפסח

הנה הפירמא הנודעת בשם „וו. וויסאצקי ושותפיו" קנתה לה זכות אזרח בכל בית ישראל זה קרוב לשני יובלים שנה, ומעת שעברה הפירמא לעיר דנציג זה תשע שנים, וסדרה בית חרשת גדול פה ב'אליווא עם כל המכשירים המודרניים, הנני מבקר בעצמי את בית החרשת ושבע רצון מהסדר והנקיון בכל החדרים, שבהם הטה נסדר נכבש ונחבש בזהירות רבה מחשש של חמץ. אין הפועלים אוכלים שמה ואינם נכנסים מעצמם בלי קונטרולה, הן מצד הממשלה והן מצד ההנהלה ע"י איש יהודי הממונה על זה. ולכן הנני מפרסם בשער בת רבים, שהטה של —

„וו. וויסאצקי ושותפיו"

שנמצא תחת השגחתי, כשר לחג הפסח בלי שום חשש ופקפוק אפילו למהדרין מן המהדרין.

הבא על החתום פה דנציג

יעקב מאיר סגלוביץ החופ"ק דנציג

מחבא ספרי „מאסף דרושי"

בן הרב הגאון ר' חיים זצ"ל מווילנא

מקום החותם

מהרבנים דווארשא

הננו מאשרים בזה שהפבריקה לטה תחת השם „וו. וויסאצקי ושותפיו בדנציג" נמצאת תחת השגחה מעולה של הרב הגאון ר' יעקב מאיר סגלוביץ שליט"א אבד"ק דנציג, וכל אחב"י יכולים לסמוך על היוצא מהפבריקא הנזכרת, בהכשר הרב הנ"ל, בלי שום חשש על ימי חג הפסח הבע"ל.

בועד הרבנים דווארשא.

כשר לחג הפסח! ═══ כשר לחג הפסח!

די בעוואוסטע וויין=האנדלונג

מ. ליפסקער, צעגעלניאנא 41 טעל. 190-46

דערמיט מאך איך בעקאנט מיין ג' קונדשאפט, אז מיין וויין=געשעפט איז פערזעהן מיט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע וויינען פון אייגענער פאבריקס-אויסארבייטונג

ראזינעז-וויין און עכטע פיינעם אונגאר-וויין כשר לחג הפסח

אויך שפירט, ליקערען, קאניאק, מעהד און כרמל=וויין

אלעס צו קאנקורענץ-פרייזען! קומט און איבערצייגט אייך! רעעלע בעהאנדלונג!

צוליב רעקלאמע גיב איך ארויס פאר 1,50 ריינעם ראדזינען-וויין

אויף פערלאנג פון די ג' קונדען ווערען די בעשטעלונגען אבגעשיקט אהיים

מיט אכטונג

מ. ליפסקער, צעגעלניאנא 41, טעל. 190-46

השבת אבדה

עס זענען פערלוירען גע-
ווארען פאלגענדע 2 וועק-
סלען 1) 100 זל. אויס-
שטעלער ח. שווארץ וואל-
טשאנסקא 61, צאהלבאר
ד. 16 אפריל 1931; 2)
200 בלאנקא אויסשט.
לייזער מארקאוויטש ווי
אויך א קוויט פון דער
סוחרים - באנק זאוואדזקא
11 אויף 190 זל. די אלע
זאכען ווערען ערקלערט
פאר אונגילטיג. דער ער-
ליכער פינדער ווערט גע-
בעטען געגען בעלוינונג
אפצוגעבען צו פיב -
לארזש ווסכאדניא 40.

ווילט איהר האבען אנ'עונג פסח?

קויפט מעהד און וויין כשר לפסח

נור ביי דער בעקאנטער און עלטסטער

לאדזער וויין= און מעהר=פאבריק

ש. ווישליצקי פיעטריקאווער 10 — אין הויף —

1.50 זל. א באטשינקע און צו 2 זל.

געדענקט די אדרעס! רעעלע בעהאנדלונג!

כשר לפסח
„PROGRESS"
שאקאלאד — פאבריק

קאנסטאנטינער 14
פיליע וו„סכאדניא 52

בעמערקונג: אלעס איז פון אייגענער אויסארבייטונג.

די פיליע איז שטענדיג פערזעהן מיט א רייכן און פרישן
אויסוואהל פון פערשידענע
צוקערווארג, שאקאלאד, מארמאלאד, באמבאניערן
אלעס כשר לחג הפסח אפילו למהדרין.
מיט אכטונג ה. **שיליט** לאדז, קאנסטאנטינער 14.

זאל „אררט", זאכאדניא 43.

שבת, דעם 4. אפריל ד. י. (חול המועד), 11 א זייגער
פריה קומט פאר

א ליטעראַרישער פריהמארגען

געווידמעט דעם לאדזער יונגען שריפטשטעלער ש. בערלינסקי.

עס נעהמען אנטייל די דיכטער: יצחק קאצענעל-
סאן, משה בראדערזאן, ש. בערלינסקי א"א
ווי אויך די דראמאטישע סטודיע ביים „הזמיר".

יין כשר לפסח!

אויב איהר האט נאך נישט געטרונקען
דעם בעוואוסטען ראזינען-ווין **„פראגרעס № 7"**
דאן איבערצייגט אייך, אז איהר בערויבט אייך און אייער פאמיליע
הנאה צו האבען פון גוטען וויין, וואס קאסט זעהר ביליג.
צוליב א רעקלאמע פערקויפען מיר
א פלאש פון 1/4 ליטער גוטען ראזינען-וויין № 7
נאר 65 גראשען
א באטשינקע דעם זעלבן נומער
1.50 זל.
צו דער בעקוועמליכקייט פון ג' פובליקום בעקומט מען אויך דעם וויין
„פראגרעס" № 7 ביי

ח. בלאנקעט גלובנא 69

אלע סארטען וויינען פון דער פירמע „פראגרעס" איז צו בעקומען
אויף פסח, א חוץ נאר די 1/4 ליטערדיגע צו 65 גראשען.

ווייך- און מעהד-פאבריק
„פראגרעס"
אלטער מארק 2
טעלעפאן 184-82

בעמערקונג: ביי אונז בעקומט מען רויט-וויין פריי פון צוקער

אנ'ערונג פסח!

דערמיט מאך איך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז די פירמע
מ. פאגעלמאן
ציגעל-גאס 42
— טעלעפאן 20-178 —
בענוצט די פערטרעטונג פון די בעוו. ווארשאווער וויין-פירמע
א. נ. ליבערמאן ווארשא, פראנציסקאנער 19
און איך פערקויף אלע ווייגען גענוי צו די זעלבע פרייזען,
ווי אין ווארשא. אויך בעקומט מען ביי מיר פערשידענע אנדערע
ווייגען ליקערען קאניאקען, שפריט, כרמל-וויין כשר לפסח!
געגויע פאבריקס-פרייזען! :-: קומט און איבערצייגט אייך!

כשר לפסח! מיט אכטונג **מ. פאגעלמאן**
ציגעל-גאס 42, טעל. 20-178

כשר לחג הפסח

אלע סארטען
ווייגען
ראזינען און אונגארישע
מעהד
שפירט
ליקערן

א פלעשעל וויין
1.40 זל.

א פלעשעל שפירט
2.- זל.

כשר לפסח רעיעל, גוט און ביליג! **כשר לפסח**
בעקומט מען נור ביי דער אלטער פירמע
יחיאל מאיר בריסטאווסקי, בזשעזשינער 9

מאשין-מצות

פון די פעראייניגטע לאדזער בעקער-מייסטער
אל. קאשטשושקי 11, טעלעפאן 08-141

פערקויפס-שטעלן: פיעטריקאווער 33.
„ „ מ. יעלען, פיעטריקאווער 24.
„ „ י. ווילנער, פאמארסקא 3.

די מצות ווערען געבאקען פון בעסטען מעהל מיט דער אויפזיכט פון
דער נייעסטער טעכניק אונטער דער שטרענגסטער השגחה פון יאנאווער רב
וואפנער, ווי אויך פון 2 אבער-משגיחים. בעשטענדיגער היגיענישער און
טעכנישער אויפזיכט און האבען זיך מיט זייער גוטען געשמאק און
פערדווליכקייט בעריהמט געמאכט. **מצות כשר לפסח.**

אינציג און אָריגינעל!!!

אָריגינעל — **זענען אונזערע וויינען:**
עכטע, נאטירליכע, ריינע און אמת'ע ארץ-ישראל-פראדוקציע. ווער ס'פערזוכט איין מאל
אונזערע וויינען וועט זיך מיט זיי קיינמאל נישט שיידען;

אָריגינעל — **זענען אונזערע קאניאקען:**
ריין, געצויגען פון די בעסטע וויינען, נאטירליך און עכט, פארמאגען דעם געזונד-
סטען און אינשעדליכסטען אלקאהאל קרעפטיגען און ערפרישען, און ברענגען מיט
זייער ערשייגען אן אנגענעהמען סורפריז פאר'ן יודישען קאנסומענט;

אָריגינעל — **זענען אונזערע הכשרים:**
אויטענטישע און פילואנגענדיגע הכשרים פון די גרעסטע רעליגיעזע אויטאריטעטען
אין ארץ ישראל, פון הרב הראשי קוק וואגענפעלד, וועלכע זענען פובליקירט אין
דער פרעסע און געפינען זיך ביי אלע רבנים אין פוילען;

אָריגינעל — **זענען אונזערע ווענדונגען:**
שטיל און בעשיידען, וואגיג און פול מיט אחריות פאר'ן געזאגטען ווארט.

ארץ-ישראל בוניטיגט זיך נישט אין קיין רעקלאמעס
די בעסטע רעקלאמע איז די הויכע קוואליטעט פון דער עכטער און אמת'ער ארץ-ישראל-פראדוקציע
דעריבער קויפט, טרינקט און עמפפעהלט אייערע פריינד און בעקאנטע
די ארץ-ישראל'דיגע
ווייגען און קאניאקען
„כרמל-אריגינאל"

לענט אכט אויף אונזער שוץ-מארקע

◆ היט אייך פאר פאלסיפיקאטען! ◆

אונזער וויין ווערט פערקויפט אין פאלגענדע לאדזער פירמעס:

1) מ. בערמאן, פיעטרקאווער 53
2) נ. אנקערמאן, פלאץ וואלנאשצי 11
3) ה. ליבערמאן, פולנאצנא 8
4) ברידער שיסער, פולנאצנא 1
5) י. מ. גוטער, נאוואמיעסקא 19
6) ל. ראזענבלום, צעגעלניאנא 37
7) מ. אלטער, פאלודניאווא 5
8) י. ליפעל, אלטער-מארק 8
9) ש. פריימאן, זאוואדזקא 6
10) ל. שיינביין, נאוואמיעסקא 27
11) י. בעלכאטאווסקי נארוטאוויטש 31
12) מ. פאגעלמאן, צעגעלניאנא 42
13) רעסטאראנט „פיקאדילי" זאוואדזקא 1
14) מ. ליפסקער, צעגעלניאנא 41
15) א. לייזעראוויטש 11 ליסטאפאדא 17
16) ח. מ. ברוסטאווסקי, בזשעזשינער 9
17) מ. פעליסס, פיעטריקאווער 20
18) ש. גוטער, פולנאצנא 6
19) נ. רוסאק, לימאנאווסקא 28
20) ש. קארא, פיעטרקאווער 23
21) „צענטראווין" פיעטרקאווער 39
22) ח. פ. רובינשטיין, פאל דניאווא 32
23) ח. ז. גאלדבערג, פאלנאצנא 14
24) פיס, זאוואדזקא 14
25) מ. לאנדוי, זגערסקא 64

די מאשין-מצות-פאבריק

פון דער בעקאנטער צוקערניע

נ. ווינבערג

אונטער דער השגחה פון יאנאווער רב

38 פיעטרקאווער 38, טעלעפאן 143-82

מאכט בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז צוליב די
קאלאסאלע בעשטעלונגען, ווערט געבעטען וואס
פריהער צו קומען נאך מצות כדי צווארום אלעמען
צו קענען ליפ'ן וואונש צופרידענשטעלען.

צו קאנקורענץ-פרייזען.

בעמערקונג: די מצות און מצה-מעהל
זענען געפאקט און פערזעהן מיט אונזער פירמע.
אלע בעשטעלונגען ווערן אבגעשיקט אהיים.

פערקויף-שטעל: הירשבוים ריבנא 11 טעל. 50-151

בעמערקונג: צוליב דעם, וואס א סך פערזוכען
זיך, אז זיי האבען צו פערקויפען אונזערע מצות.
ווארענען מיר, אז אונזע־ע אריגינעלע מצות זענען
פערזעהען מיט אונזערע פירמאווע עטיקעטען און
אויך קיין שום פיליאס בעזיצען מיר נישט.

Dr. med. J. M. BARCINSKI

רענטגען-אינסטיטוט

הייל-בעהאנדלונג פון בייזע געשווילעכצען (ראק)
רענטגען און פאטאגראפיס-דורכלייכטונגען אויפ'ן
ארט און אין די וואוינונגען פון די קראנקע.
אויפנאהמס-שעה'ן פון 5—8 אווענד.

11. ליסטאפאד 20, טעל. 50-142

וואס טויג אייך זיין אין ספק!

און ריזיקירען אייער געלד און געזונד קויפענדיג
אומבעקאנטען וויין, אדער גאר פאלסיפיקאטען

ווען איהר וועט זיין פולשטענדיג זיכער
אין האבען דעם בעסטען וויין אין דער וועלט, קויפענדיג

כרמל
ווייך
און
קאניאק

פון באראן ראטשילד'ס וויין-סעלער

זייט פארזיכטיג ביים קויפען! גיט אכטונג אויף די שוץ מארקען!

אכטונג, לאדזער יודען!

צוזי ווי אויף רייבעכץ איז דא א גרויסער חשש חמץ
בפסח, דעריבער האט דער ראבינאט קיין שום הכשר נישט געגעבען, נאר
אונזער איינציגער הכשר, דעריבער זאלט איהר נישט קויפען קיין שום מציאות
אין גאס, נאר פון אונזערע באנדראלירטע זעקלעך פון 1, 2, 3, 5 קילא.
פאר רייבעכץ אהן באנדעראל זענען מיר נישט פאראנטווארטליך פאר כשרות

פנחס מארגענשטערן, קאמיענא 11
פנחס יעקב בריקמאן וווסכאדניא 2

פולשטענדיג אָפּגעשטעלט די אימיגראַציע קיין בעלגיען און אויסטראַליען

אַנטווערפּען, 30. (ספּ. טעל.) די בעלגישע רעגירונג האָט אַרויסגעגעבן אַ פאַראָרדנונג אַז אַלע אויסלענדער, וואָס זענען געקומען קיין בעלגיען נאָך דעם 15־טען מערץ 1931 וועלן מוזען אונטערשרייבן דעקלאַראַציעס אַז זיי וועלן נישט זוכן קיין אַרבייט, אין בעלגיען, ווייל אַנדערש וועלן זיי אַרויסגעשיקט ווערן פון לאַנד, אַזוי אַרום איז פּולשטענדיג געשלאָסן געוואָרן די אימיגראַציע קיין בעלגיען.

מעלבורן, 30. (ספּ. טעל.) די אימיגראַציע קיין אויסטראַליען איז אינגאַנצן געשלאָסן געוואָרן. דער אימיגראַציע-פאַרבאָט וועט ערשט אָפּגעשאַפן ווערן ווען ס'וועט זיך בעסערן די עקאָנאָמישע לאַגע פון לאַנד.

קויהלען-גרובען-שטרייק אין פראַנקרייך

צוזאַמענשטויס פון שטרייקענדע מיט פּאָליציי

פּאַריז, 30. (טו) די פּראָפעסיאָנעלע פאַראייניען האָבן אָפּגערופן דעם גענעראַל-שטרייק פון די קויהלען-גרובען אַרבייטער וואָס איז אויף היינט בעשטימט געוואָרן. ביז ס'וועלן פאַרענדיגט ווערן די אונטערהאַנדלונגען מיט די גרובען-בעזיצער.

נישט קוקנדיג דערויף האָבן די קאָמוניסטען פּראָקלאַמירט אַ 24־שעה'דיגען גענעראַל־שטרייק אַלס פּראָטעסט געגען דער רעדוקציע פון לוין.

פּאַריז, 30. (טו) די קאָמוניסטישע קויהלען גרובען־אַרבייטער וועלכע האָבן אויף היינט פּראָקלאַמירט אַ גענעראַל־שטרייק, האָבן אָפּגעהאַלטן גרויסע מיטינגען. ס'איז געקומען צו גרויסע צוזאַמענשטויסען מיט דער פּאָליציי.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלאָז און אורין-קראַנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 4–7 אָוונד.

בעקאַנטמאַכונג.

אויף דער פערוואַלטונגס-זיצונג פון פיש-סוחרים-פעראיין פון 29-טען מערץ ד. י. איז בעשלאָסען געוואָרען צום אָנדענקען פון פערשטאָרבענעם מיטגליד

משה קרויזע נ"ע

צו פערטיילען פיש אויף פסח פאַר פאָלגענדע אינסטיטוציעס:

„תומכי אורחים"	40	קילאָ	פשיטולינסקאַ	10	קילאָ
העלענובעק	20	„)	„בית לחם"	20	„
„פּאַמאָץ"	10	„) רומקאָווסקי	פשיטולעק דאָבראָטשינאָשץ	10	„
בורסע פאַר יונגלעך	10	„)	יתומים-הויז, זגערזשער 40	20	„
בית מחסה לזקנים	20	„	„לינת החולים", קימפּעטאָרן-קליניק	15	„
פּרויען-שוץ-פעראיין	10	„	יתומים-הויז, פּולנאָצנאַ 38	20	„
„עזרת אלמים"	10	„	„נותן לחם"	10	„
ניעדאַלאַ דזעציענצאַ	10	„	קימפּעטאָרען-קליניק,		
שוץ פאַר יתומים-קינדער פון רצזער-וויסטען	10	קילאָ	נייע טאַרגאָווע 13	15	„

גלייכצייטיג איז פערטיילט געוואָרען אַ געוויסע סומע געלד פאַר בכבוד'ע אָרימע אויף פסח.

די אויבענדערמאָהנטע אינסטיטוציעס האָבען אָפּצונעהמען די פיש געגען אַ פּוֹלמאַכט מאָרגען, מיטוואָך, דעם 1-טען אַפּריל ד. י. פון 9 ביז 11 אין דערפריה אויפ'ן פיש-מאַרק, וואָכאָדניאַ 10, ביי געברידער קרויזע.

די פערוואַלטונג פון פיש-סוחרים-פעראיין

18 פּאָמאָרסקאַ 18.

2074

רעיעל, גוט און ביליג קויפט מען נור אין דער בעוואוסטער ווייַנהאַנדלונג

ע. שיקיער, לאָדז

פּולנאָצנאַ № 1 טעל. 84-107

דאָס איז די עלטסטע פירמע אין לאָדז, וואָס עקזיסטירט זייט דעם יאָהר 1865 און איז דורך איהר רעעלע בעהאַנדלונג דער געעהרטער קונדשאַפט זעהר גוט בעקאַנט.

די פּרייזען זענען שטאַרק ערמעסיגט.

איין פלאַש ווײַן פון 1.40 זל. אַן | אַלע סאָרטען כרמל-ווײַן אָב 12% ראַבאַט

און קאָניאַק, דיינער האָניג-מעהד פאַר לאָנגער אויף מעהד פון דיי מלחמה

די פיינסטע ליקיערען, עכטער שליוואָוויץ, שפּירט של פּסח

אַלעס כשר לפּסח! אַלעס כשר לפּסח!

ווײַן, מעהד, שפּירט של פסח!

דערמיט מאַך מיר בעקאַנט, אַז צוליב'ן הערשענדען קריזיס האָבען מיר פערקלענערט אַלע פּרייזען, נעמליך:

אַ פלאַש גוטען ראָדזינען-ווײַן נור 1.50 זל.

אַ פלעשעל שפּירט של פּסח 96-ער נור 2 זל.

אויך אַלטען אונגאַר-ווײַן און מעהד צו זעהר ביליגע פּרייזען.

צו בעקומען ביי דער אַלטער בעקאַנטער פירמע

מ. ליפּעל, אַלטער מאַרק 8

טעלעפאָן 58-103

טעאַטער „אררט" זאַכאָדניאַ 43

2 גרויסע פאָרלעזונגען

פון בעריהמטען דיכטער

ז. סעגאַלאָוויטש

דאָנערשטאָג, דעם ערשטען טאָג פּסח, 2 אַפּריל, 3.30 נאָכמ. וועט דער דיכטער לעזען א. ד. ט.:

„דיכטער, קריטיקער און לעזער"

(אונזער ליטעראַרישער בארג-אַראָפּ)

פרייטאָג, דעם 2-טען טאָג פּסח, 3 אַפּריל, 3.30 נאָכמ. א. ד. ט.

„שמענדריק-אַסימילאַציע"

בילעטען צו בעקומען אין דער קאַסע פון „אררט".

ENGLISH

פאַר אָנפאַנגער און פאָרטגע שריטענע. קאָנווערסאַציע, ליטעראַטור

צו צוגענגליכע פּרייזען

ערטיילט אַ פעהיגער פּעדאַגאָג. — אָפּפרעגען אין אַדמיניסטר. פאַר "Mir"

לאָדזער יודישער הילפס-פעראיין

„נותן לחם", סאָלנאַ 14, טעלעפ. 43-145.

דערמיט מעלדען מיר, אַז די פּערזאָנען, וואָס האָבען בעקומען אויף דער פּאָסט די טאַלאָנען אויף די פּראָדוקטען אין נאַטור, דאַרפען זיך מעלדען היינט, דינסטאָג, דעם 31. מערץ, לויט פאָלגענדען סדר:

פון 1 ביז 100, פּינקטליך 9 פריה

פון 101 ביז 200, 10 אַ זייגער

פון 201 ביז 300, 11 אַ זייגער

פון 301 ביז 400, 12 ביי טאָג

פון 401 ביז ענדע, 1 ביי טאָג.

גלייכצייטיג מעלדען מיר, אַז די איינשרייבונגען אויף עסען אין די קיך קומען פאַר היינט דינסטאָג, דעם 31/3, פּינקטליך 7 אָוונד אין סעקרעטאַריאַט פון פעראיין סאָלנאַ 14.

בעמ.: די טאַלאָנען אויף די פּראָדוקטען און אויך אויף צו עסען אין דער פּסח-קיך ווערען אַרויסגעגעבען גענצליך אומזיסט.

די פערוואַלטונג.

וויכטיג נייעס!

פּערקויף

פון פערשידענע בוימוואָלענע רעשטלעך פּאָפּעלין, באַטיסט, לייוונט, מושלין, נאַנסוק א. אַ. וו.

אויף מעטער און אויף וואָג צו קאָנקורענץ-פּרייזען

מ. לאַנדסבערג

לאָדז, ציגעל-גאַס 59, פראָנט, 1. שט.

DR. MED. **H. LUBICZ**

אַפּ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנק.

אויף צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-141

עמפּפאַנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאָג און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

צו די קהלה-וואַהלען אין לאָדז!

יודען וועהלער!

פון נעכטען אָן זענען אַרויסגעלעגט געוואָרען אין גמינע-לאָקאַל די וועהלער-רשימות אויף נאָכצוקאָנטראָלירען.

פיל פון אייך זענען נישט אַריינגעטראָגען געוואָרען אין די רשימות און איהר זייט עלול צו פערלירען דאָס וואַהל-רעכט צו דער יוד. קהלה אין לאָדז.

זאָל יעדער איינער פון אייך, סיי די וואָס צאָהלען עטאַט, סיי די, וואָס צאָהלען נישט, תיכף געהען אין לאָקאַל פון דער יודישער קהלה (פּלאַץ וואָלנאָשטשי 6, אָפען פון 8 פריה ביז 8 אָוונד אָהן אינטערברעכונג) און נאָכקאָנטראָלירען, צו איהר פיגורירט אין די וועהלער-ליסטען, ווען נישט, דאַרפט איהר זאָפאָרט רעקלאַמירען און פערלאַנגען אַריינצוטראָגען אייך אין דער ליסטע. — אַלע אינפאָרמאַציעס ווערען ערטיילט אין ציוניסט. ביוראָ, צעגעלניאַנאַ 4.

וואַהל-קאָמיסיע

ביי דער ציוניסט. אָרגאַנ. צו די קהלה-וואַהלען אין לאָדז.

שוין ערשינען דער מערץ-נומער

פון דער לאָדזער צייטשריפט פאַר ווירטשאַפטליכע, געזעלשאַפטליכע און קולטורעלע פראַגען

„אילוסטרירטער פּוילישער מאַנטשעסטער"

אונטער דער רעדאַקציע פון אַלי באַרוכין.

מיט אַרטיקלען פון:

פּראָפ. מ. באַלאַבאַן, סטאַראָסטע אַלעקסי רושצעווסקי, דיר. ע. קראַסוסקי, ד"ר ה. לודוויק, נ. שפּעט, אָסקאַר בערמאַן, סטעפאַן געלבאַרט, מאַגיסטער יוזעף ליטווין, אברהם ענגעל, ד"ר ז. עלענבערג, אַלי באַרוכין ברונאָ וויגאָווער א. א.

דער נומער איז רייך אילוסטרירט.

פּרייז 50 גראָשען.

צו בעקומען ביי אַלע צייטונגס-פערקויפער.

כשר לפּסח

דער בעסטער ווײַן

צו די ביליגסטע פּרייזען

דערמיט מאַך איך בעקאַנט מיין געעהרטער קונדשאַפט, אַז מיין לאַנג-עקזיסטירענד ווײַן-געשעפט

ס. ראָזענבלום (פריהער נאַרוטאָוויטשאַ 9)

איז איבערטראָגען יעצט אויף

ציגעל-גאַס 37 (רוג פּיעטריקאָווער)

איז פערזעהען מיט אַ רייכען אויסוואַהל פון די בעוואוסטע גוטע סאָרטען ווײַנען, מעהד, שפּירט

אויך „כרמל"-ווײַן אַלעס כשר לפּסח

אונזער דעוויז: „גוטע סחורה צו ביליגע פּרייזען!

S. ROZENBLUM

37 CEGIELNIANA 37

(róg Piotrkowskiej).

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער הערצליכסטען דאַנק אונזער חשוב'ן פּרעזעס

ה' י. ד. פּאָצאַנאָווסקי

פאַר זיין עדעלע טאַט, וואָס ער שפּענדעט 2½ פּראָצ. פון אומזאַץ אין משך פון דריי חדשים אין דער נייעראָפענטער פיליע פון זיין גוט-בעקאַנטער שאָקאָלאַד- און צוקער-וואַרען-פאַבריק

„PIAST"

און ווינשען איהם ערפאָלג אין נאָמען פון 400 אָרימע קינדער

די פערוואַלטונג פון „אהבת תורה"

20 האַלבאַרסקאַ 20

מארשאל פילסודסקי אין סיים

גרויסע אויפלעבונג אין דער אינערליכער פאליטיק. — רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט

דער סיים וועט זיך צונויפקומען אין אפריל

פראפ. בארטעל און אינזש. קוויאטקאווסקי צוריק אין דער רעגירונג

אויפלעבונג אין דער פאליטיק

ווארשא, 30. (טעלעפאניש). נאכ'ן שליסן די בודזשעט-סעסיע פון סיים האט זיך אין די פאליטישע קרייזן אנגעהויבן א שטארקע אויפלעבונג. ס'ווערן ערווארט א רייה צוגען אין פרינציפיעלע פראגען ווי: די בעציהונג צו דער סיים-ארבייט, ווירטשאפטליכע פאליטיק און אויסלענדישע פאליטיק. אין צוזאמענהאנג דערמיט שמועסט מען וועגן ענדערונגען אין דער רעגירונג.

* * *

דער קאבינעט-ראט וואס האט געזאלט פארקומען גלייך נאך דעם צוריקקומען פון מארשאל פילסודסקי, וועט ערשט פארקומען נאך חגא. אין די נאהענטסטע טעג וועלען די בעזונדערע מיניסטארן אפגעבען בעריכטען דעם מארשאל פילסודסקי, א חוץ דעם פרעמיער סלאוועק וועלען אין בעלוועדער אויפגענומען ווערען דער פינאנץ-מיניסטער מאטושעווסקי און דער האנדעלס-מיניסטער פריסטאר.

דער סיים וועט נישט רוהען

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)-. אין צוזאמענהאנג מיט'ן צוריקקומען פון מארשאל פילסודסקי געהען אין די סיים-קולוארען ארום פערשידענע קלאנגען. קודם-כל רעדט מען וועגען דעם אז דער סיים וועט זיך צונויפקומען שוין אין אפריל, און מ'וועט איהם נישט לאזען רוהען ביז מאי, ווייטער האלט מען פאר זיכער, אז אין דער רעגירונג וועט צוריקקעהרען דער האנדעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי.

די גרעסטע סענסאציע איז אבער דאס וואס מען האלט פאר זיכער, אז פראפ. בארטעל וועט ווייטער אריינטרעטען אין דער רעגירונג, פראפ. בארטעל איז היינט געווען אין ווארשא און האט געפיהרט וועגען דעם אונטערהאנדלונגען. פראפ. בארטעל וועט זיך אין דער רעגירונג פערנעהמען מיט ווירטשאפטליכע פראגען.

מארשאל פילסודסקי אין סיים

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). נעכטען האלב 6 נאכמיטאג איז דער מארשאל פילסודסקי מיט זיין אדיוטאנט געקומען אין דער געביידע פון סיים. מארשאל פילסודסקי איז דאס ערשטע מאל געקומען אין סיים, זייט דעם בעריהמטען אינצידענט מיט די אפיצירען. ביים אריינגאנג האט איהם אפגעווארט דער סיים-מארשאלעק שוויטאלסקי מיט דער גאנצער סיים-וואך, דאן איז דער מארשאל מיט גרויס כבוד אריינגעפיהרט געווארען אין קאבינעט פון מארשאלעק וואו מארשאל פילסודסקי האט אפגענומען א בעריכט פון דער פערגאנגענער בודזשעט-סעסיע. דאן איז דער מארשאל אוועק אין קאבינעט פון סענאט-מארשאלעק ראטשקעוויטש, וואו ער האט פארברענגט א האלבע שעה צייט און אויך אפגענומען א בעריכט, דאן האט מארשאל פילסודסקי פערלאזט דעם סיים.

מארשאל פילסודסקי קאנפערירט מיט'ן מלוכה-פרעזידענט

ווארשא, 30 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער מלוכה-פרעזידענט קומט מארגען, מיטוואך, פון ספאלא קיין ווארשא, וואו ער וועט אפהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן מארשאל פילסודסקי, ווי ימען שמועסט זאל אויף דער דאזיגער קאנפערענץ ארומגערעדט ווערען די פראגע פון דער רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט.

מורא'דיגער שטורם-ווינד אויפ'ן שווארצען ים

19 גראד פראסט אין רומעניען

בוקארעשט, 30. (ספ. טעל.) זייט צוויי טעג הערשט אויפ'ן שווארצען ים א שרעקליכער שטורם-ווינד. מ'האט שטארק מורא וועגען דעם גורל פון א גאנצע רייה פישער-שיפען וועלכע זענען פאר דעם שטורעם ארויסגעפאהרען אויפ'ן ים. די ראדיאסטאנציע אין קאנסטאנץ האט איבער גענומען א רייה פערצווייפעלטע הילפס-רופען. ווע-גען ארויספאהרען מיט הילף קען קיין רייד נישט זיין, ווייל דער שטורעם-ווינד פערשטארקט זיך אלץ מעהר.

גלייכצייטיג האבען זיך אין גאנץ רומעניען גע שטעלט גרויסע פרעסט אין איניגע ערטער דער-גרייכט די פראסט ביז 19 גראד.

דייטשלאנד דערנעהנטערט זיך צו דיקטאטור

נאכ'ן אפשאפען פערשידענע פרייהייטען אין דייטשלאנד

פאריז, 30, (ספ. טעל.) היגדענבורגס דעקרעט וועלכער שאפט טיילווייז אפ די פארשריפטען פון דער קאנסטיטוציע וועגען פרייהייט פון פערזאמלונגען, פרעסע, געזעלשאפטען, פאסט-געהיימנישען און פערזענליכע פרייהייט, ווערט דורך דער פאריזער פרעסע קאמענטירט מיט שטארקער בעאונרוהיגונג.

די צייטונגען האלטען, אז די דייטשען קעהרען זיך צוריק צו צו אנטי-פארלאמענטארען רעזשים און דיקטאטור.

"מאטען" האלט, אז די דייטשען גרייטען צו א גרויסע אינטער-נאציאנאלע אקציע און דערביבער האבען זיי זיך בעמיהט אונמעגליך צו מאכען די אינערליך-פאליטישע שטערונגען דורך איינפיהרען אנ'אייזערנע דיסציפלין.

בערלין, 30. (ספ. טעל.) „מאנטאג" מעלדעט אז די קאמוניסטישע פראקציע וועט אין די נאהענטסטע טעג ארויסטרעטען מיט א פארשלאג תיכף צונויפצורופען דעם רייכסטאג און אונגילטיג צו מאכען דעם לעצטען דעקרעט פון פרעז. הינדענבורג.

שרעקליכער פאנג פון פישערס

30 טויטע קערפערס פון אנ'אונטערגעגאנגענער שיה

לאנדאן, 30. (ספ. טעל.) לויט מעלדונגען אויס טאקיא האבען יאפאנישע פישער-שיפען געפינען נעבען סאכאלין חורבות פון א שיף, מיט פיל טויטע קערפערס פון מאטראסען.

ס'האנדעלט זיך וועגען א יאפאנישער שיף, וועלכע איז מיט עטליכע טעג צוריק מיט דרייסיג מענשען ארויסגעפאהרען פון סאכאלין און איז בעת א שטורעם-ווינד אונטערגעגאנגען. די גאנצע מאנשאפט איז אומגעקומען.

פראצעס געגען 40 קאמוניסטען אין בעלגראד

18 יאהר שווערע טורמע

בעלגראד, 30 (ספ. טעל.) אין בעלגראד האט זיך פערענדיגט דער גרויסער פראצעס געגען פערציג קאמוניסטען. זיי זענען פערמשפט געווארען צו שווערע טורמע פון א יאהר ביז 18 יאהר.

„צעפעלין" איבער ווין

וויען, 30. (ספ. טעל.) אויפ'ן וועג קיין בודאפעשט איז דא אדורכגעפלויגען די לופט-שיף „צעפעלין", וועלכע איז נישט בעמערקט געווארען דורך די איינוואוינער. אויף צוריקוועגס איז דער „צעפעלין" געפלויגען איבער דער שטאט 25 מינוט צייט.

דייטש-עסטרייכישע צאל-אוניע

אויף דער טאג-ארדנונג פון דער פעלקער-ליגע

העגדערסאנ'ס רעדע אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, 30 (טו) דער אויסערן-מיניסטער העגדערסאן האט מיטגעטיילט דעם גענעראל-סעקרעטאר פון פעלקער-בונד, אז ער וועט שטעלען אויף דער טאג-ארדנונג פון דער מאי-סעסיע די פראגע פון דער דייטש-עסטרייכישער צאל-אוניע.

גענף, 30. (טו). די סעסיע פון פעלקער-בונד וועלכע האט זיך געזאלט אנהויבען דעם 11 מאי איז אפגעלעגט געווארען אויפ'ן 18 מאי.

לאנדאן, 30 (טו) העגדערסאן האט היינט אפגעגעבען א גענויע ערקלערונג אין ענגלישען פארלאמענט וועגען דער שטעלונג פון דער ענגלישער רעגירונג אין דער פראגע פון דער דייטש-עסטרייכישער צאל-אוניע. העגדערסאן האט ערקלערט, אז ענגלאנד פערלאנגט, אז די פראגע זאל איבערגעשיקט ווערען דעם פעלקער-בונד צו בעטראכטען, כדי די לענדער, וואו די אוניע האט ארויסגערופען א בעאונרוהיגונג זאלען זיך קענען אויסרעדען, צי דער נייער אפמאך שטימט מיט די פערשידענע אינטער-נאציאנאלע פערפליכטונגען, עס וועט אויך מעגליך זיין, אז מ'וועט מוזן ד[illegible]ען די מיינונג פון האגער שידס-טריבונאל.

אין נאמען פון דער אפאזיציע האט טשעמבערלען מסכים געווען מיט די אויספיהרונגען פון ענגלישען אויסערן-מיניסטער.

אלס ענטפער פאר דייטשלאנד און עסטרייך

האט טשעכיען געשלאסען א צאל-אפמאך מיט יונאסלאוויען

פראג, 30. (טו) היינט איז אונטערגעשריבען געווארען א צאל-אפמאך צווישען טשעכאסלאוואקיי און יוגאסלאוויען, אין די פאליטישע קרייזען האלט מען, אז דער דאזיגער אפמאך איז אנ'ענטפער אויף דער צאל-אוניע צווישען דייטשלאנד און עסטרייך.

ווייטערדיגע אוואנטורעס בעת'ן אויפפיהרען די דרייפוס-אפערע

פאריז, 30. (ספ. טעל.) בעת די פארשטעלונג פון דער „דרייפוס-אפערע" קומען ווייטער פאר סקאנדאלען און אוואנטורעס מיט שטינק-טרעהרען-באמבעס. א.א.וו.

די טעאטער-דירעקציע האט אבער ערקלערט אז זי וועט זיך נישט אפשטעלען פאר די שטערונגען און וועט ווייטער פארטזעצען די אויפפיהרונגען.

די טעלעגראפען-אגענטור „עקספרעס" און די פוילישע טעלעגראפען-אגענטור מעלדען אבער, אז די דירעקציע האט בעשלאסען אראפצונעהמען פון רעפערטואר די פיעסע „דרייפוס-אפערע".

שרפה אין א טעלעפאן-צענטראלע

80 טויזענד אבאנענטען אהן טעלעפאן

פאריז, 30. (טו). אין דער פאריזער טעלעפאן-צענטראלע האט אויסגעבראכען א שרפה, וועלכע איז ערשט איינגעלאשען געווארען נאך אנ'אקציע פון עטליכע שעה. 80 טויזענד טעלעפאן-אבאנענטען זענען געבליבען אהן טעלעפאן.

ווידער א רעוואלוציע

ניו-יארק, 30, (טו) אויס באגאטא (קאלומביא) ווערט געמעלדעט אז אין מערב ווענעזועלא איז אויסגעבראכען א רעוואלוציאנערע בעוועגונג אונטער דער אנפיהרונג פון גענעראל קעדענא. דאס רעגירונגס-מיליטער איז אין עטליכע ערטער געשלאגען געווארען. די רעגירונג האט צוזאמענגעצויגען מיליטער-אפטיילונגען פון גאנצען לאנד, כדי זיך אקעגענצושטעלען די רעוואלוציאנערען.

דער שלום צווישען גאנדהי און ענגלאנד

איז בעשטעטיגט געווארען דורכ'ן אינדישען נאציאנאלען קאנגרעס

לאנדאן, 30 (טו די הויפט-קאמיסיע פון אינדישען נאצ. קאנגרעס האט מיט 350 שט. געגען 2 בעשטעטיגט דעם שלום צווישען גאנדהי און דעם אינדישען וויצע-קעניג, גהאנדי איז בעפולמעכטיגט געווארען ביי דער נאהענטסטער קאנפערענץ ביים קיילעכדיגען טיש צו פערטרעטען דעם אינדישען נאציאנאלען קאנגרעס.

דער בעשלוס פון דער הויפט-קאמיסיע וועלכער איז אנגענומען געווארען אויף א געהיימער זיצונג איז בעגריסט געווארען דורך א המון פון הונדערט טויזענד מענשען, וועלכער האט געווארט אויפ'ן בעשלוס, דער בעשלוס דארף נאך בעשטעטיגט ווערען דורך דער פלענאר-פערזאמלונג פון קאנגרעס. וועלכער הויבט זיך אן זונטאג אין קאראטשי, די פלענאר-פערזאמלונג צעהלט 30 טויזענד דעפוטאטען.

פון דער וויין-פירמע „בארווין"

ביים דעצידירען זיך, וואו מען זאל קויפען, וועלכע ס'איז זאך — דארף מען נעהמען אין בעטראכט די סאלידקייט, פעראנטווארטליכקייט פון דער פירמע און קודם-כל די פאכמענישקייט. נאכמעהר דארף מען וועגען דעם אויפמערקזאם זיין, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען ארטיקלען, צו וועלכע מען דארף א ספעציעלע מבינות.

וויין אויף פסח איז אנ'ארטיקעל פון ערשטען געברויך און דאס איז אזא ארטיקעל, אויף וועלכען דער גרעסטער טייל קונים זענען נישט קיין מבינים און מוזען זיך פערלאזען אויף דער געוויסענהאפטיגקייט פון פערקויפער אליין. דער קונה דארף דעריבער זיין זעהר אויפמערקזאם, וואו ער געהט קויפען וויין און נישט אריינפאלען אין ערשטען בעסטען געשעפט.

אלס איינע פון די עלטסטע, סאלידסטע פירמען אין דער וויין-בראנזשע און פון די גרעסטע פאכמענער אויף דעם געביט, איז אהן ספק די פירמע „בארווין", אינהאבער מענדעל בארנשטיין, נאוואמיעיסקא 30, די דאזיגע פירמע האט שוין איהר פעסטגעשטעלטע מארקע. אין איהרע וויין-קעלערען ווערט געארבייט מיט דער גרעסטער פאך-קענטעניש און איבערגעבענהייט. כדי צופרידענצושטעלען אפילו די גרעסטע מפונקים און מבינים, בעמיהען דיג זיך גלייכצייטיג צו מאכען די פרייזען, וואס צוגענגליכער, א בעזונדער אויפמערקזאמקייט פערדיגט די פירמע „בארווין", צוליב דעם, וואס די פירמע האט היי-יאהר געטראכט וועגען דער אונבעמיטעלטער בעפעלקערונג, איינפיהרענדיג א נייעם ארטיקעל וויין צו 1 זל. 40 גראשען א פלאש. פערזיכערענדיג פאר דער גוטסקייט פון דער סחורה.

צו דער ספעציאליטעט פון דער דערמאהנטער פירמע געהער אויך מעד, שפריט און דער דירעקטער אימפארט פון וויין-ארטיקלען פון א"י-ישראל און אונגארן. ביי די דאזיגע ארטיקלען האט די [illegible]ליכקייט צו קאנקורירען מיט דער גאנצער שטאט.

צוליב די אלע אויסגערעכנטע מעלות בלייבט, נישט מעהר איבריג ווי צו רעקאמענדירען די בריי־טע קרייזען פון די יודישע קונים זיך צו פערזעהען מיט וויין, מעד, שפריט און אלע וויין-ארטיקלען אין דער עלטסטער סאלידסטער און געוויסענהאפטסטער פירמע „בארווין", אינהאבער מענדעל בארנשטיין, נאוואמיעיסקא 30, ספעציעל דארף בעטאנט ווערען די הנחה וואס די פירמע האט געמאכט דער אונבעמיטעלטער בעפעלקערונג ביי דער היינטיגער קריטישער צייט מיט דעם נייעם ארטיקעל צו 1 זלאטי 40 גראשען א פלאש. 5434

אנטי-רעליגיעזע קאמפאניע אין רוסלאנד

צונויפגערופען א ספעציעלע קאנפערענץ וועגען דעם ענין

מאסקווע, 30 (יט"א טעלעגראפיש) דא איז פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען ארגאניזירען די יודישע אנטי-רעליגיעזע קאמפאניע. צו דער קאנפערענץ זענען געקומען 70 דעלעגאטען פון גאנצען לאנד, אפילו פון קאווקאז טורקעסטאן אז אנד. ס'זענען אויך אנוועזענד געווען קאראימער. א סענסאציע אויף דער קאנפערענץ האט ארויסגערופען די ערקלערונג פון דעלעגאט הורוויץ, אז לענינגראד איז געווארען א צענטער פון נאציאנאליזם, וועלכער ווערט געשפייזט דורך די פיל חדרים און ישיבות וואס געפינען זיך דארט.

די קאנפערענץ האט אנגענומען א רייה בעשלוסען.

דער וועלט-בעריהמטער אבערקאנטאר פון דער ווארשאווער סינאנאגע - - - -
ה' קוסעוויצקי
וועט זינגען שבת 9.30 אוונט אין קינא-טעאטער „ספלענדיד"
פארפארקויף אין קאסע פון קינא „ספלענדיד"

דער מאהלער האט דאס בילד נישט אויסגעטראַכט

(ערצעהלונג)

(סוף).

דאָס, וואָס איך געה דיר דערצעהלען וועסטו בשום אופן נישט קאָנען פערשטעהן, ווען איך וועל דיר נישט בעקאַנט מאכען מיט דעם כאַראַקטער פון דער העלדין, פליורעט רוגאַן, דאָס מיידעל אין דעם בילד. זי איז איינע פון יענע מיידלעך, וואָס דורשטען נאָך ליבע, און ביי זיי איז רעכט דעם דורשט צו שטילען טרינקענדיג פון שמוציגסטען רינשטאָק.

— ווילסטו מיר זאָגען, אַז אָט די רייצענדע בעשעפעניש איז געוועזו אזא געזונקענע? דאָס לאָזט זיך גאָרנישט גלויבען! צו וואָס איז גאָר נויטיג געווען ארומצושלעפען זיך מיט די שמוציגע ברואים, אז זי האָט בעקאָנט לייכט קריגען בעסערע בעלנים אויף איהר רייצענדער שעהנקייט?

— פערקויפען זיך! ווער האט דיר דען געזאָגט, אז פליורעט האט זיך פערקויפט פאר געלד. איהר דורשט נאָך ליבע האָט זיך געגרעניצט מיט משוגעת, און זי האָט זיך אפגעגעבען פרייוויליג צו דעם, צו וועמען זי האָט געוואָלט בעהערען.

— און וואס איז מכוח דעם אפאשע, וואָס האָט איהר דער׳הרג׳עט?

— ער איז בלויז געוועזן איינער פון איהרע געליבטע, און אויך ער איז אין דעם פרט נישט געוועזן בעסער פון איהר, ביידע זענען זיי געוועזן קרבנות פון ליידענשאַפטען, וואָס זיי האָבען נישט געקאָנט קאָנטראָלירען. זי איז פון איהם עטליכע מאָל אוועק און צוריקגעקומען, און ער האט איהר יעדען מאָל פערגעבען. דו ווייסט דאָך, ווי די זאַכען קומען פאָר.

— איך פערשטעה דאָס גאַנץ גוט. אָבער וואס איך פערשטעה נישט איז, וואָס האָט דער טוּמיט צו טון?

— אָ, גאַנץ איינפאַך, מיין פריינט. הער זיך איין, און איך וועל דיר דערצעהלען: איין טאָג שטעה איך אַזוי אין מיין סטודיאָ און ארבייט אויף אַ בילד. דו ווייסט דאָך די בילדער, וואָס איך מאָל, געוועהנליך, לאַנדשאַפטען, אָט די דאָזיגע בילדער, וואָס קומט אָן שווער צו פערקויפען. מאָל איך אַ בילד אַזאַ. ערשט די טיר עפענט זיך און עס קומט אריין פליורעט! דאָס איז געווען דאָס ערשטע מאָל, וואָס איך האָב איהר געזעהן. איך האָב פון איהר קיינמאָל נישט געהערט. זי האָט זיך אָנגעבאָטען צו פאָזירען פאַר מיר. איך האָב איהר געזאָגט, אַז איך דאַרף נישט קיין מאָדעל, ווייל איך מאָל מעהרסטענטיילס לאַנדשאַפטען, און אין איך האָב איהר געבעטען צו נעמען דעם וועג, דו ווייסט דאָך, אַז איך האָב זיך זעלטען-ווען אָפּגעגעבען מיט פרויען. היכסטענס, האָב איך זיי בענוצט אַלס פיגורען, אַלס בעפּוצונגען צו מיינע נאַטור-בילדער.

„הייסט עס, אַז איהר דאַרפט נישט קיין מאָדעל-מיידעל״? — האָט זי זיך אָפּגערופען צו מיר, און דאָס זאָגענדיג, האָט זי שנעל, ווי אַ בליץ, אַרונטערגעוואָרפען פון זיך די קליידער און איז געבליבען שטעהען פאַר מיר נאַקעט.

איך בין איבערראַשט געוואָרען. דער פענצעל, מיט וועלכען איך האָב געמאָלען, איז מיר ארויסגעפאַלען פון דער האַנט. מיין גאָט, אַזאַ ריי-צענדע, אַזאַ פערפיהרערישען קערפּער פון אַ פרוי האָב איך גאָר קיינמאָל נישט בעגעגענט.

פליורעט האָט איהר ציל ערווייכט. זי האָט אין מיר דערוועקט ליידענשאַפטליכע בעגעהרען, וואָס איך האָב פריהער צו קיינע פון מיינע מאָדעלען נישט געשפירט.

— איז זי טאַקע געווען נאַכגיביג? — האָב איך איהם געפרעגט.

— נאָך ווי; איך זאָל עס דיר דערקלערען? איך ווייס נישט, צי זי האָט זיך אין מיר טאַקע פערליבט, אָדער איהר איז גלאַט דערעסען געוואָרען די שכורים, די בעטלער, די מעסער-שטעכער, און זי האָט זיך ארויסגעלאָזט אויף געיעג צו געפינען אַנדערע טיפּען.

— האָט זי, הייסט עס, פאַר דיר גאָרנישט פאָזירט?

— קיין איינמאָל נישט, אויסער די סצענע, וואָס איך האָב איבערגעגעבען אויף דער לייוונד, וואָס זי האָט פאָזירט נישט ווילענדיג.

פליורעט איז געוואָרען אַ שטענדיגע איינגעהעריגן אין מיין סטודיאָ. זי איז נישט געקומען אין בעשטימטע צייטען. ווען עס האָט זיך איהר נאָר געמאַכט אַ געלעגענהייט איז זי געקומען און אויב עס איז געווען שפּעט ביינאַכט האָט זי געדראַפּעט אין טיר ווי אַ קאַץ און איך האָב איהר אריינגעלאָזט. די איז געקומען און אוועק ווען זי האָט נאָר געוואָלט. און דאָ דערנעהנטערען מיר זיך צום צווייטען סוביעקט אויף דעם בילד.

דער אפּאַשע, פיליפּ, איז געווען איהר מעהר אָדער ווייניגער שטענדיגער געליבטער און ווען ער האָט זיך דערוואוסט פון איהרע וויזיטען אין מיין סטודיאָ האָט ער איהר געוואָרענט. געבעטען מיט גוטען זי זאָל אויפהערען געהן צו מיר. אָבער זי איז דוקא געגאַנגען. ער האָט איהר געשלאָגען, אָבער זי איז באַלד נאָך די קלעפּ געקומען צו מיר-ענדליך איז ער אונז בעפאַלען, בעפאַלען אין מיטען דער נאַכט און מיך געפונען אין צאַרטער אומאַרמונג מיט זיין געליבטער.

ער איז ווי אַ ווילדער טיגער צוגעשפּרונגען צו איהר, אָבער זי האָט זיך ווי אַ קאַץ ארויסגעדרעהט פון זיינע הענד און געוואָלט לויפען צום פענסטער. ער האָט איהר געכאַפּט. זי האָט זיך איינגעצאַפּט מיט איהרע נעגעל אין זיין פלייש און ער האָט איהר גענומען שטיקען; אָט ווי דאָס בילד שטעלט פאָר אויפ׳ן לייוונט.

וועגען מיר האָט ער אינגאַנצען פערגעסען, פונקט ווי איך וואָלט גאָרנישט עקזיסטירט. אַ קורצע צייט בין איך געשטאַנען ווי אַ פערגליווערטער און זיך נישט געקענט ריהרען פון אָרט. באַלד אָבער בין איך צו זיך געקומען און געכאַפּט מיין גרויסען מעסער, מיט וועלכען איך שנייד דאָס ברויט, און איהם פערטריבען.

— אויב אַזוי, ביסטו אַ חוץ אַ גרויסער מאָלער אויך אַ גרויסער העלד. דאָס איז אינטערעסאַנט. איך געה עס באַלד צוויסען געבען אין מיין צייטונג און מיר וועלען וועגען דעם מאַכען אַ סענסאַציע מיט אַ גרויסען קעפּעל. אָדער, אפשר זאָל איך גאָר וועגען דעם אָנשרייבען אַ דראַמע?

— לאַך! לאַך! מיר אָבער לאַכט איז שוין גאָר נישט! ווארים איך האָב דיר נאָך נישט אַלץ דערצעהלט. ווי דו ווייסט האָב איך די סצענע ביינעוואוינט און דאָס האָט אויף מיר געמאַכט אַזאַ שוידערליכען איינדרוק, אַז איך האָב ווי אַ פערביסענער טייוועל געאַרבייט צוויי מעת לעת אָהן אויפהער, נישט עסענדיג, נישט טרינקענדיג, נישט שלאָפענדיג.

— פאַרוואָס האָסטו גלייך נישט געמאָלדען וועגען דעם דער פּאָליציי? און וואָס האָסטו געטון מיט דעם קערפּער פון דעם מיידעל? און פאַרן וואָס האָט מען דעם מערדער נישט ארעסטירט?

— ווייל ער האָט דעם מאָרד נישט אויסגעפיהרט ביז דעם סוף... איך האָב איהם מיט מיין מעסער פערטריבען איידער ער האָט איהר דער-קאַנטשעט, און אָט דאָס וואָס איך האָב איהר גע-ראַטעוועט פון טויט וועט סוף כל-סוף פיהרען צו מיין טויט.

— כ׳פערשטעה נישט.

— כ׳ווייס, אַז דו פערשטעהסט נישט. פליורעט געפינט זיך איצט אין מיין סטודיאָ און נישט היינט איז מאָרגען, פיליפּ מוז איהר דאָרט קומען זוכען און דאַן איז אַ סוף צו מיין לעבען!

— טאַ פאַרוואָס שיקסטו איהר נישט אוועק?

— ווייל איך קען נישט, ווייל זי האַלט מיך געפאַנגען אין איהר נעץ, ווייל איך מוז ווי אַ שקלאַף פאָלגען אַלץ, וואָס זי הייסט מיך טון, ווייל איך בין אויך אַ קרבן פון דער ליידענשאַפט. יעדער איינער וואָס קומט אין נאָהענטער בעריהרונג מיט איהר מוז זיך אונטערגעבען איהר כשוף. עס העלפט נישט קיין זאַך.

און דעריבער, פריינט, געהט מיר נישט איין דער גאַנצער טימעל, וואָס מען האָט אָנגעמאַכט וועגען מיין בילד. איך ווייס, אַז איך שטעה מיט איין פוס אין קבר. איך האָב דעם פאָרגעפיהל, אַז באַלד, באַלד וועט זיך ווי אַ קאַץ אריינדראַפּען אין מיין סטודיאָ דער אַפּאַשע פיליפּ, נישטאָ פאַר איהם קיינע שלעסער...

מיר זענען ביידע ארויס צוזאַמען פון שענק און איך האָב איהם אינטערגעפיהרט אַהיים אין זיין סטודיאָ, וואו עס האָט זיך געפונען פליורעט.

— — — — — — — — — — — —

דאָס בילד „קרבנות פון ליידענשאַפט״, וואָס איז געהאַנגען אין דעם פּאַריזער סאַלאָן, האָבען די דירעקטאָרען געמוזט אראָפּנעהמען פון וואַנד צוליב די גרויסע צאָהל אומגעוויינשטע עלעמענטען, וואָס האָבען זיך דאָרט יעדען טאָג פערזאַמעלט צו בעקוקען דאָס בילד, וואָס האָט פערורזאַכט אַזאַ טומעל.

מיין פריינד אַרמאַנד׳ס פאָרגעפיהל האָט איהם ניט אָפּגענאַרט. אַ וואָך שפּעטער נאָך דעם ווי מיר האָבען צוזאַמען פערבראַכט אין דער שענק, האָט מען דעם מאָהלער געפונען אַ געקוילעטען אין זיין סטודיאָ. דעם מערדער האָט מען לאַנג נישט געדאַרפט זוכען, און געפונען האָט מען איהם טאַקע אין דעם קונסט סאַלאָן, בעקוקענדיג דאָס בילד „קרבנות פון ליידענשאַפט״.

איך האָב געהאַלטען וואָרט און וועגען דעם פאַל אָנגעשריבען אַ דראַמע. ווען איך בין פערטיג געוואָרען מיט דעם לעצטען אַקט, האָט זיך אין מיין צימער בעוויזען פליורעט. אַ פּנים, אַז אַרמאַנד האָט מיט איהר וועגען מיר גערעדט.

— איך ווייס וואָס איהר שרייבט, — האָט זי זיך צו מיר אָפּגערופען און מיט דעם עלענבויגען אַרונטערגעשאַרט די בלעטער פון מיין דראַמע. — איהר שרייבט דאָרט די טראַגעדיע פון אַ מאַנן און פיליפּ. זיי זענען ביידע געווען גרויסע נאַראָנים. און אויך די ביזט אַ נאַר! וואַרף אוועק די אָנגעפאַטשקעטע בייגעלעך פּאַפּיר. וואָס כ׳ויגען זיי דיר? קים בעסער צו מיר. ווער מיין געליבטער. איך בין איצט פריי.

איהר ווילט אודאי וויסען, וואָס איך האָב איהר געענטפערט? איה״ שטעלט זיך אפשר פאָר, אַז איך האָב איהר ארויסגעוואָרפען פון צימער, האַ! האָט איהר אַ טעות. פליורעט׳ן קאָן קיינער נישט זאָגען: „ניין״.

און איצט בעט איך גאָט, עס זאָל זיך נישט אָפּזוכען אַ צווייטער אַפּאַשע, וואָס זאָל מיר נישט אָפּטון דעם זעלבען שפּיצעל, וואָס פיליפּ האָט אָפּגעטון צו אַרמאַנד.

ש. רוסיאַנאוו.

ייִן כשר לפסח

ווילט איהר גוטען וויין אויף ארבע כוסות
און הנאה האָבען פאַר אייער געלד, נישט פערגעסט
קויפט ראָדזינען-וויין דעם בעסטען
פון דער וויין- און מעהד-פאַבריק פירמאַ „פּראָגרעס״.

פאַר אַ זלאָטע פופציג קריגט איהר דאָרט
אַ באַטשינקע וויין גאָר אַנ׳אַנטיק
און דערצו אויך אַנדערע ווייַנען
פון אונזער אייגענער פאַבריק.

„פּראָגרעס״ נומער זיבען קויפען אַלע,
ווייל ער איז גוט, און ביליג אָנערקענט,
ווער עס קויפט איהם איינמאָל,
בלייבט אונזער שטענדיגער קליענט

מעהד און וויין די בעסטע סאָרטען
בעקומט איהר ביי אונז אַלערליי,
גוט און ביליג איז נאָר „פּראָגרעס״-וויין
אַלטער מאַרק נומער צוויי.

ר. איזראעל.

אויף זינדיגע וועגען

סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון לאָדזשער לעבען

56

קאָמיסאַר דאַנסקי האָט טריומפירט. ער איז געווען שטאַרק געקרענקט פון דעם אויספאָרשונגס-ריכטער לוסקאַ, וועלכער איז שוין געווען זיכער, אַז מערטענס איז ערמאָרדעט געוואָרען דורך מאַניען און געהאַלטען דעם קאָמיסאַר דאַנסקי פאַר אַ גרויסען שלימזל.

— ווער ס׳לאַכט אַמלעצטען, דער לאַכט אַמבעסטען האָט דאַנסקי געזאָגט צו זיין געהילף לעוואַרטאָוויטש, איי ווען איך איהם אַרויסשטעלען אַ צונג, איצט איז דאָך שוין אַלץ קלאָר מיר ווייסען דאָך שוין זיכער, אַז די חברה אַפּעריסטען האָבען דערמאָרדעט דעם אינזשיניער ראָבערט מערטענס. מיר האָבען שוין די אָריגינעלע דאָקומענטען פון דער ערפינדונג, וועלכע איז געגנבעט געוואָרען ביים אינזשיניער הערץ, דאָ וועלען מיר האָבען אַ שווער שטיקעל אַרבייט, אויב ס׳זאָל זיך אַרויסווייזען, אַז די ערפינדונג איז בכלל קיין ערפינדונג נישט.

אין דעם מאָמענט האָט מען אריינגעפיהרט דזשעקן און סאַשאַן, וועלכע זענען אַרעסטירט געוואָרען דורך די געהיים-אַגענטען בעת דער לויה פון סאַמועל גוטמאַן.

— בראַוואָ, האָט דאַנסקי אויסגעשריגען, זעהר שנעל געכאַפּט דעם עולם, נו איצט וועלען מיר אָנהויבען אויסצופאָרשען, איך האַלט. האָט זיך דאַנסקי געווענדעט צו דזשעקן, אַז איהר זענט דאָך פון די מענשען, וועלכע וועלען זיך לאַנג נישט פּקס׳ענען, איהר זענט דאָך נישט קיין ערשטלינג וועלכע זאָל נאָך האָבען אַ ספק, צי מיר קענען דער-געהען דעם אמת.

דזשעק האָט אַרויסגענומען זיין ליולקע און פּערויכערט, ער האָט געמאַכט אַ מינע, ווי ער וואָלט זיך שוין צוגעפּאַסט צו זיין נייער לאַגע און וואָלט נישט געוואָלט, אַז די אויספאָרשונגס-קאָמעדיע זאָל לאַנג דויערען.

קודם-כל האָט מען ביידע אַרעסטירטע רעווידירט פון קאָפּ ביז פיס, אַ חוץ רעוואָלווערן האָט מען ביי דזשעק זבאָך געפונען זיין אויסלענדישען פּאַס, עטליכע נישט בעדייטענדע קלייניגקייטען און אַ קליינע פאָטאָגראַפיע.

קאָמיסאַר דאַנסקי האָט דאָס אַלץ גענוי בעקוקט און בעזונדערס זיך אָפּגעשטעלט אויף דער פאָטאָגראַפיע, ער האָט לאַנג דערויף געקוקט און דאַן זיך געווענדעט צו לעוואַרטאָוויטשען.

— גיב אַ קוק, קאָזשעק, דער בחור דאָ אויף דער פאָטאָגראַפיע איז מיר עפּעס אַזוי שטאַרק בעקאַנט און איך קען מיך נישט דערמאָהנען ווער דאָס איז, דאָס איז עפּעס גאָר אַ היימישער.

לעוואַרטאָוויטש האָט גענומען די פאָטאָגראַפיע און לאַנג געקוקט אויף איהר ביז ער האָט זיך דערמאָהנט.

— געוויס איז דאָס אַנ׳אַלטער בעקאַנטער, די לעצטע צייט איז עפּעס שטיל געוואָרען מיט איהם, דאָס איז דאָך בער קאַרמינסקי, וועלכען מ׳רדפט אין דער אונטערוועלט דער „תליון״, דערמאָהנט איהר אייך נישט ה׳ קאָמיסאַר?

— געוויס, געוויס, האָט דאַנסקי געזאָגט, איצט דערמאָהן איך זיך, אַנו זאָגט נאָר, פאַניע ראַלין, ווי קומט עפּעס די דאָזיגע פאָטאָגראַפיע צו אייך אין טאַש.

— איך הייס נישט מעהר ראַלין, האָט דזשעק מיט אַ שמייכעל געזאָגט, אַזוי יהאָב איך געהייסען ביז אַ האַלבע שעה צוריק, וואָס שייך דער פאָטאָגראַפיע וועט איהר זיך אַזוי גוט זיין מטריח זיין צו פרעגען איהם אַליין, וועט ער וועלען וועט ער אייך זאָגען, אויב נישט איז אויך פערפאַלען.

איידער די אויספאָרשונג האָט זיך נאָך אָנגעהויבען האָט קאָמיסאַר דאַנסקי בעפוילען צו אַרעסטירען דעם „תליון״, דאָס אָרט, וואו מ׳קען איהם געפונען איז דער פּאָליציי געווען גוט בעקאַנט.

דזשק איז געווען גרייט אין אַלעם זיך מודה צו זיין, ער האָט זיך נישט געוואָלט שפּילען אין קאַץ-און-מויז מיט דער פּאָליציי, ביי איהם איז נאָך איצט געווען אין פראַגע, צי ער זאָל אַריינשלעפּען אין דעם שפּיל אויך דעם דאָקטאָר סאַפּיר און די טאָכטער פון סאַמועל גוטמאַן. ראָמאַן, דזשעק האָט בעשלאָסען דערוויילע צו שווייגען, און דאָס אויסצונוצען ביי אַ גינסטיגער געלעגענהייט, ער האָט גע[illegible] דיגען שאַנסאַזש, אויב נישט פון איהם איז פון זיינע בעקאַנטע, וועלכע ער וועט מיטיילען וועגען דער געשיכטע.

ביי אַזאַ לאַגע האָט דזשעק נישט געוואַרט ביז מ׳וועט איהם פּייניגען מיט פערשידענע פראַגען, נאָר האָט [illegible] און דייטליך איבער[illegible] זיין גאַנצע ראָל אין דער אַפּערע, וואָס ער האָט גע-האַט צו טון און וואָס ער האָט בעוויזען צו טון. ער האָט דערצעהלט, אַז ער האָט די דאָקומענטען בע-קומען פון מערטענסען, וועלכער האָט פאַר זיך איבער געלאָזען אַ קאָפּיע און אַז מערטענס איז געוואָרען אַנ׳איבעריגער מענש, וועלכען מ׳האָט געדאַרפט בע-זייטיגען פון וועג. דזשעק האָט אָבער מיט דער גאַנצער קאַטעגאָרישקייט ערקלערט, אַז ער האָט מערטענסען נישט ערמאָרדעט, וועט ס׳האָט איהם ערמאָרדעט, האָט דזשעק נישט געוואָלט דערצעהלען הגם ער האָט צוגעגעבען, אַז דאָס האָבען געטון זיינע אייגענע מענשען.

פאַר דער פּאָליציי איז קודם כל קלאָר געוואָרען, אַז נישט מאַניע איז די מערדערין פון מערטענסען. אַז זי האָט זיך מודה געווען צוליב עפּעס אַ ציל, וועלכען מ׳האָט געדאַרפט דערגעהען, יעדענפאַלס איז געוואָרען קלאָר, אַז יאַקוב ראָטמאַן האָט נישט קיין שום שייכות צים מאָרד און זיין עקשענען זיך, נישט צו דערצעהלען געוויסע פּרטים ווערט דורך איהם אויך געטון מיט אַ געוויסען ציל.

— יעדענפאַלס, האָט קאָמיסאַר דאַנסקי, גע-זאָגט, האָבען מיר דאָ אַ שטיקעל אַרבייט, וועלכע טרעפט זיך אַמאָל אין אַ יובל, מיר וועלען היינט זיך אָפּרוהען און מאָרגען וועלען מיר אָהער פער-בעטען דעם אויספאָרשונגס-ריכטער לוסקאַ, וועלכער וועט דאַרפען מיט זיינע ייגענער האַנד בעפרייען מאַניען, וועלכע האָט איהם דאָ פערצעהלט אַזאַ שעהן מעשהלע.

אין דעם מאָמענט האָט מען אין קאַבינעט אַריינגעפיהרט דעם „תליון״, ער האָט נאָר אַ קוק געגעבען אויפ׳ן דזשעק, וועלכער האָט זיך גאַנץ פריי געהאַלטען, און האָט שוין פערשטאַנען וועגען וואָס ס׳האַנדעלט זיך.

קאָמיסאַר דאַנסקי האָט אָבער בעשלאָסען נישט אָנצונעהמען קיין שום שריט און אַפילו נישט אויסצוהערען דעם „תליון״ ביז ער וועט זיך נישט פער-שטענדיגען מיט דער געהעריגער מאַכט.

דזשעק, סאַשאַ און דער „תליון״ זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין אַרעסט און דער קאָמיסאַר דאַנסקי און לעוואַרטאָוויטש, זענען דאָס ערשטע מאָל נאָך אַ לאַנגער צייט אוועק צופרידענע פון ביורא.

(המשך קומט).

לאָדז
31 מערץ 1931

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז.
31 מערץ 1931

פאַרוואָס קומען זיי נישט?

ס׳איז אַ מנהג אין די פּאַרלאַמענטאַרישע לענ־דער, אַז אין דער וואַקאַציע צייט, בעת דער פּאַרלאַ־מענט איז געשלאָסען, קומען די דעפּוטאַטען אויף די פּראָווינץ און גיבען אָפּ בעריכטען פאַר די וועהלערס.

דער דאָזיגער מנהג הערשט אויך אין פּוילען, אָבער נישט ביי אונז יודען.

אוודאי איז שווער פאַר דער קליינער צאָהל יודישע דעפּוטאַטען, צו בעזוכען אַלע שטעט פון פּוילען. אָבער די גרעסערע יודישע צענטערס וואָל־טען דאָך געמעגט האָבען די זכיה!

און גראָד איז עס זעהר וויכטיג אין דער היינ־טיגער צייט, ביי אונזער מוראדיגער צושפּליטערונג און צופּאַ־נקייט, ווען ס׳הערשען ביי אונזערע פּאַר־לאַמענטאַריער פיר בעזונדערע פּאָליטישע שיטות און איטליכע פון זיי וויל זיין דער אָריגינעלער רעפּרע־זענטאַנט פונ׳ם יודישען צבור.

אמת, מיר ווייסען, אַז וואו עס קומען אַראָפּ די וואַרשאָווער גדולים, ווערען זיי אַרומגערינגעלט דורך אייגענע מענשען, וועלכע אַפּראָבירען אַן אַפּעלאַציע אַלע זייערע מעשים און ווערטער. און די גדולים פאָהרען אוועק מיט בערוהיגטע געוויסענס, נישט וויסענדיג, אַז חוץ דער ענגער גרופּע, וואָס האָט זיי אַרומגערינגעלט, געפינען זיך נאָך טויזענ־טער מיט אַנדערע געדאַנקען און פאָדערונגען, וועל־כע זענען אָבער צום אויסדרוק נישט געקומען.

אָבער טאַקע דאָס דאַרף נישט געשעהען, דער גדול דאַרף קומען נישט אָנצוואַרפען זיין ווילען, נאָר אויסצוהערען אונזער מיין און נעמען ביי אונז אינסטרוקציעס.

אין פּלוג איז עס אַ באַאייוע פאָדערונג, וואו איז עס געהערט געוואָרען, אַז אַ רבי זאָל זיך לערנען ביי זיינע תלמידים און אַז אַ פיהרער זאָל זיך לאָזען פיהרען פון זיין עדה? מ׳וואַרט דאָך אויף דער ענטפּלעקונג פון זיין מויל און ער קומט טאַקע אין פיהלט זיך פון דער הויכער טריבונע, ווי ער וואָלט געווען מיט עטליכע קעפּ העכער פאַר׳ן המון, ווי די גאַנצע חכמה וואָלט זיך אָנגעקליבען נאָר ביי איהם!

און דאָך אויב דער פּאָליטיקער האָט נישט קיין בפירושע פּנייה, צו פּאָלסיפיצירען דעם דעת־הקהל, צו מיסברויכען מיט איהם, קען ער אַפילו פון צווישענרופען, פון מורמעלניש, אַפילו בלויז פון די בליקען אַרויסגעפינען די שטימונג פון די מאַ־סען און געפינען אַ ריכט־שנור פאַר זיין ווייטער־דיגער פּאָליטישער ליניע.

און דוכט זיך, אַז נאָך ערגער, ווי די פּאָלסיפי־קאַציע, איז די פאַלשטענדיגע איגנאָרירונג פון די שטימונגען, וואָס ס׳ווייזען אַרויס אונזערע יודישע דעפּוטאַטען.

צופיל אחריות נעמען זיי אויף זיך און די שלעכטע רעזולטאַטען פאַלען דאָך אויף די קעפּ פונ׳ם יודישען וועהלער!

פּ. ק.

—=:O:=—

א סוף זאל נעהמען צו דעם מאסקאראד

וואָס א פשוטער יוד קאָן אליין נישט פערשטעהן

אין אַ צווייטען אַרטיקעל א. ג. די מאָראַ־לישע סאַנאַציע און די יודען שרייבט ד״ר יעקב וויגאָדסקי אין ווילנער „צייט“.:

פאַר אַ פשוטען יודען איז זעהר שווער פוי־באַנדעצונעמען זיך אין דער פּאָליטיק, וועלכע אַלע פּוילישע רעגירונגען פיהרען בנוגע יודען. די יו־דישע פּאָליטיק פון דער „מאָראַלישער סאַנאַציע“ איז פאַר אַ פשוטן יודען אפשר נאָך שווערער צו פערשטעהען, וואָס ווילען די הערען?

זיי ווילען, אַז אין די קהלות זאָלען פערנעמען דעם אויבענאָן נישט גלאַט יודען, נאָר רבנים און נישט סתם רבנים, נאָר רבנים, וועלכע בעשעפטיגען זיך מיט פּאָליטיק. און נישט חס־וחלילה מיט יודישע פּאָליטיק, וואָס איז פאַר אַלע פּוילישע רעגירונגען טריפה, נאָר מיט אַנ׳אַנטי־נאַציאָנאַלער יודישער פּאָליטיק בהכשר הרבנים... אָבער נישט נאָר אין די קהלות, נאָר אויך אין די פערוואַלטונגען פון די סוחרים, קליין־הענדלער און האַנטווערקער שטופּט מען אריין יודעלעך פון דעם דאָזיגען טיפּ, ווייניק אָדער גאָרנישט געבילדעטע, אָן קיין שום קוואַלי־פיקאַציעס אָדער מאָראַלישען אויטאָריטעט, כלומרשט אָדער אין דער אמת׳ן „פרומע“, וועלכע שלעפּען זי דהאָך דאָ, ווי אין די שטאָט־ראַטען אָנב נאָך די רעגירונגס־מענשען... אַפילו אין פּאַרלאַמענט שטופּט אויך די רעגירונג איהרע רבילעך און איהרע כלומרשט רעליגיעזע יודעלעך. דוכט זיך, וואָס פאַר אַ סמיכת־הפרשה איז דאָ צווישען פּאַרלאַמענט און פּסקענען אַ שאלה? קען דאָס אַ פשוט׳ער יוד באמת נישט פערשטעהען. איז ער אָפּער פון אָנהויב צו־פרידען: אַ גויאישע רעגירונג אין האָט אַזוי האָלט די יודישע רעליגיע!... אומעטום אי אין די קהלות, אי אין די שטאָט־ראַטען, אי אין פּאַרלאַמענט בנוגע יודען — נאָר יודישע רעליגיע! עס איז דאָך רי־רענדיג און ממש צו בעוואונדערען די דאָזיגע צוגע־בונדענקייט פון גויים צו אונזער רעליגיע...

בעהמענדיג אָפּער אין אַכט, אַז די יודישע רע־ליגיע איז אַליין בעשטאַנען איהר שטעטעל אין משך פון טויזענטער יאָהר פון נישט דערהערטע, ווילדע רדיפות ונגישות איז דאָך קלאָר, אַז זי נויטיגט זיך דאָך איצטער ווייניגער פאַר אַלץ אין דער הילף פון וועלכער עס איז רעגירונג; אָבער משמעות נויטיגט זיך וועלכע עס איז רעגירונג אין דער הילף פון דער יודישער רעליגיע...

ווייטער קאָן אַ פשוטער יוד נישט פערשטעהען, פאַרוואָס די רעגירונג האָט אין דער מתים־פראַגע, איז דעם דאָזיגען גראָבען בלבול, וועלכער שטרעבט אין פּוילען, אונגאַרען און רומעניען צו פערלייגען דעם וועג צו שטודיום פון מעדיצין פאַר די אָרטיגע יודען, זיך גאָר נישט גערעכענט נישט נאָר מיט די יסודות פון רעכטמעסיגקייט און קולטור, מכח וועלכע מען האַלט אין פּוילען אין רעדען, נאָר אַפילו מיט דער יודישער רעליגיע, וועלכע מען האָט דאָך כלומרשט אַזוי האָלט!..

אַ פשוט׳ער יוד קען ווייטער נישט פערשטעהען, ווי קען אַ רעגירונג וואָס טרעט אַרויס אונטער דעם לאָזונג פון „מאָראַלישער סאַנאַציע“, געבען די האַנט די אַלע צעפּוילטע, מאָראַליש־מינדערווערטיקע עלעמענטען פון די פערקויפטע נשמות מכל המינים וואָס מאַכען פון פערקויפען יודען א „שיטה“ און אַ פּרנסה?

ווייטער איז שווער צו פערשטעהען, אויב די איצטיגע רעגירונג וויל אין דער אמת׳ן דערלייכ־טערען די שווערע משא, וועלכע דריקט די יודען אין פּוילען ביז צו דער ערד, וועלכע זיי קענען שוין מעהר נישט טראָגען און וועלכע טרייבט די אומגליקליכע יודישע מאַסען אין יאוש און אין די וועגען פון יאוש... טאָ פאַרוואָס מאַכט זי דעם גאַנצען מאַסקאַראַד מיט דעם ערגסטען טייל פון יודישע רבילעך און מיט דעם אויסוואורף פון דער יודישער אַסימילאַציע? זי וואָלט זיך דאָך געקענט ווענדען דערמיט צו אונז, צו די אמת׳ע פאָרשטעהער פון יודען אין פּוילען און מיר וואָלטען דאָך אַזאַ רעגירונג אונטערגע־שטיצט מיט אַלע כוחות!...

אויב מען וועט אונז פערשטאָפּען די מיילער אין די געזעצגעבערישע מוסדות און אין דער עפענט־ליכקייט בכלל, וועלען מיר, ציוניסטען, מוזען זוכען אַנדערע וועגען; פון אונזערע פאָדערונגען וועלען מיר זיך בשום אופן נישט אָפּזאָגען!.. אַ סוף זאָל דאָס נעמען צו דעם מאַסקאַראַד!

פערשטארבענער לייענט זיין צוואה

פאר די אנוועזענדע קרובים פון קינא-עקראן

אין בירמינגהעם איז נישט לאַנג צוריק גע־שטאָרבען א רייכער בירגער מיט׳ן נאָמען לו גרעהעם. זיין קערפּער האָט מען פערברענט אין קרעמאַטאָריום. אין גיכען איז געמאָלדען געוואָרען, אַז עס וועט פערעפענטליכט ווערען די צוואה פון פערשטאָרבענעם. ווי גרויס איז אָבער געווען די פערוואונדערונג פון די מעראינטערעסירטע, ווען עס איז בעקאַנט געוואָרען, אַז דער אַקט פון דורכלייענען דעם טעסטאַמענט וועט פאָרקומען אין... קינאָ און דער פערשטאָרבענער גופא וועט רעדען צו די יורשים.

אין בעשטימטען טאָג האָבען זיך אַלע צוגע־שטעלט אין אָנגעוויזענעם אָרט. פאַר׳ן עקראַן האָט זיך אוועקגעשטעלט דער פערטרויאונגס־מאַן פון פערשטאָרבענעם און האָט ערקלערט, אַז אין א וויילע ארום וועט ער זיך בעווייזען אויפ׳ן לייוונט און וועט רעדען צו די פערזאַמעלטע. נאָך דער דאָזיגער מיטטיילונג האָבען אייניגע פון די אַנוועזענדע דאַמען בעקומען אַנ׳אָנפאַל פון היסטעריע.

אין א וויילע ארום איז געלאָזט געוואָרען אין גאַנג דער אָריגינעלסטער קלאַנג - פילם אין דער וועלט. אויפ׳ן עקראַן האָט זיך בעוויזען דער פערשטאָרבענער גרעהעם, זיין פערטרויטער אין אַנ׳עדות. אַלץ איז פערגעקימען אין גרעהעמ׳ס קאַבינעט, און דער פערשטאָרבענער האָט אויף א ט. ווער אויפגעשריבען די נעמען פון די יורשים און די סומען, וואָס זענען פאַר יעדען איינציגען אָפּגעשריבען געוואָרען. נאָכ׳ן איינשרייבען יעדע פּאָזיציע איז דער פערשטאָרבענער צוגעגאַנגען צו [illegible] פון די אַנוועזענדע (זיי זענען געווען אויס־געצײכנט אין א רייה לויט אנ׳אנגעוויזענער אָרד־נונג), און ער האָט אָדער געמאַכט פאָרוואורפען דעם יורש, אָדער ער האָט איהם געלויבט פאַר זיינע מעלות. ער האָט דערביי יעדען איינציגען אָנגערופען ביים נאָמען, אָנגעוויזען די הויך פון זיין חלק ירושה און געגעבען עצות, ווי אַזוי זיך אויפצופיהרען אין דער צוקונפט. ווען ער האָט געענדיגט, האָט ער צו אַלע אַנוועזענדע געהאַלטען פאָלגענדע רעדע:

„אלס פערשטאָרבענער האָב איך דאָס רעכט זיך צו האַלטען פאַר אבסאָלוט אָביעקטיוו לגבי אייך, דעריבער וועל איך אייך, מיינע ליבע קרובים, מעהר נישט בעאונרוהיגען. איך גלויב, אַז איהר וועט מיט אנערקענונג אויפנעהמען דעם דאָזיגען אופן פון מאַכען א צוואה, ווייל ער לאָזט נישט איבער קיין שום ספק. פרי אייך אָפּצוהיטען פון אונאַנגענעהמע געריכטס - פּראָצעסען. וועל איך בעטען דעם נאָטאַר, ער זאָל פאַר אייך אין מיין אַנוועזענהייט איבערלייענען דעם טעסטאַמענט, וועלכער איז צוגויפגעשטעלט געוואָרען אין הסכם מיט יושר און מיט׳ן אות פון געזעץ“.

ווען דער נאָטאַר האָט דורכגעלייענט דעם טעסטאַמענט, האָט דער פערשטאָרבענער געזאָגט: „איך דאַנק אייך“, און ווענדענדיג זיך צו די אַנוועז־זענדע האָט ער געזאָגט: „אויף ווידערזעהן אייך אַלעמען“, דאָ האָט ער זיך פערנייגט און איז פערשוואונדען.

סענסאצ. מילה-פראצעס אין מינסק

מוטער פון קינד גיט גינסטיגע ערקלערונגען פאר׳ן מוהל

מאָסקווע (יט״א) פאַר׳ן געריכט אין מינסק איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען דעם מוהל יונה ראַדונסקי, וועלכער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען אין גורם זיין דעם טויט פון דעם ביי־געבוירענעם קינד פון שלום טשערטאַק צוליב דער מילה־אָפּעראַציע, וואָס ראַדונסקי האָט דורכגעפיהרט. דער „אַקטיאַבר“ טיילט מיט, אַז דער פּראָצעס איז פערוואַנדעלט גע־וואָרען אין אַ „דעמאָנסט־אַציע געגען קלעריקאַליזם און מיטעלאַלטערליכקייט“.

דער „אָקטיאַבר“ איז מודה, אַז יונה ראַדונסקי האָט זיך אויפ׳ן פּראָצעס פערהאַלטען מיט ווירדע. ער האָט אויפגעוויזען, אַז ער איז אַלס מוהל אַ גוטער פאַכמאַן, ער היט אָפּ די כללים פון היגיענע הן לגבי זיך, הן לגבי די אינסטרומענטען, מיט וועל־כע ער בענוצט זיך בעת דער מילה־אָפּעראַציע, די מעדיקאַמענטען האָט ער צו דער מילה פון שלום טשערטאַק׳ס זוהן, ווי בכלל צו יעדער מילה־אָפּע־ראַציע, געקויפט אין אַנ׳אַפּטייק פון מינסקער סאַוו־יעט. עהנליכע מעדיקאַמענטען ווערען געברויכט דורך כירורגען בעת אָפּעראַציעס.

דער מינסקער כירורג ד״ר כורגין, וועלכער איז אַרויסגערופען געוואָרען אַלס געריכטס־עקספּערט האָט אָבגעגעבען זעהר גינסטיגע פאַר׳ן אָנגעקלאָגטען ערקלערונגען. ער האָט פעסטגעשטעלט, אַז ראַדונסקי איז אַ גוטער קענער פון זיין בערוף אין דער אופן, אויף וועלכען ער פיהרט דורך מילה־אָפּעראַציעס, פערדינט נישט קיין פאָרוואורף.

זעהר גינסטיג פאַר ראַדונסקי׳ן זענען אויך גע־ווען די גביית־עדות׳ן פון דעם קינד׳ס קרובים. די מוטער פון קינד האָט געפרובט אויף יעדען וועג ראַטעווען דעם מוהל, ערקלערענדיג, אַז ער האָט געטון אַלדאָס מעגליכע אין די געגעבענע אומשטענ־דען. ביידע זיידעס פון פערשטאָרבענעם קינד האָבען ערקלערט, אַז זיי האָבען איינגעאָרדענט די ברית־מילה און זיי קענען ראַדונסקי׳ן פון לאַנגע יאָהרען און וויסען, אַז ער האָט קיינמאָל נישט געהאַט קיין מכשול אין זיין פאַך. אַפילו דער פאָטער פון קינד, שלום טשערטאַק, אַ 23־יעהריגער בוי־אַרבייטער, האָט ערקלערט, אַז ער האָט נישט פּראָטעסטירט געגען דורכפיהרען איבער זיין קינד די מילה־אָפּע־ראַציע, ער האָט זיין פרוי איבערגעלאָזען די פריי־הייט צו טון, ווי איהר געפעלט.

דער פּראָצעס געגען ראַדונסקי׳ן קומט פאָר אין גרויסען זאַל פון מינסקער לענין־קלוב. פאָר־זיצער פון געריכטס־טריבונאַל איז דער ריכטער סידראַנסקי, אַסעסאָרען — דער האָלץ־אַרבייטער סימעל און לעדער־אַרבייטער ראַזישעווסקי. רצד דער עפענטליכער בעשולדיגונג טרעט אַרויס צוו. אנד. דער רעדאַקטאָר פון „אָקטיאַבר“ חיים דוניעץ. די פערהאַנדלונגען הערט זיך צו אַ גרויסער עולם אַרבייטער, אויפפאַלענד איז די גרויסע צאָהל פרויען צווישען עולם.

דער אורטייל איז נאָך נישט אַרויסגעטראָגען געוואָרען.

די יודען אין דער קאמוניסטישער פארטיי אין ראטן-פערבאנד

בערלין, (יט״א) אין די „ייוואָ־בלעטער“ פערעפענטליכט דער מיטגליד פון דער עקאָנאָמיש־סטאַטיסטישער סעקציע פונ׳ם יודישען וויסענשאַפט־ליכען אינסטיטוט ד״ר נ. גערגעל גענויע דאַטען וועגען דער צאָהל יודען אין דער רוסלענדישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און אינ׳ם קאָמוניסטישען יוגענדפערבאַנד.

לויט דער פּאַרטיי־צעהלונג פון יאַנואַר 1927 האָבען זיך אין דער רוסלענדישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי געפונען 45,432 יודען, וועלכע האָבען אויס־געמאַכט 4,3 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער צאָהל מיטגלידער. דער דאָזיגער פּראָצענט איז 2,4 מאָל מעהר אידער דער פּראָצענט, וואָס יודען מאַכען אויס אין דער בעפעלקערונג בכלל 1,8 פּראָצענט. אויך ביי אַלע אַנדערע נאַציאָנאַלע מיעוטים פון רוס־לאַנד, וועלכע האָבען דערגרייכט אַ געוויסע קול־טורעלע מדריגה לעשען, פּאָלאַקען, ליטווינער איז דער פּראָצענט אין דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי גרע־סער אידער אין דער בעפעלקערונג בכלל. נעמט מען די שטאָטישע בעפעלקערונג אַליין, בעקומט מען, אַז ביי יודען קומט אויס 225 קאָמוניסטען אויף 10,000 שטאָטישע יודישע איינוואוינער, בעת ביי נישט יודען פאַלט אויס 324 קאָמוניסטען אויף 10,000 שטאָטישע איינוואוינער. דער נאַציאָנאַלער מאָמענט איז אָבער ווייניג משפיע אויף דער בעטיי־ליגונג אין דער קאָמוניסטישער בעוועגונג, אַ סך אַ וויכטיגערע ראָלע שפּילט דאָ די סאָציאַלע סטרוק־טור.

די גרעסטע צאָהל יודישע קאָמוניסטען געפינט זיך אויף אוקראַינע — 20,306, וועלכע מאַכען אויס 44,8 פּראָצ. פון אַלע יודען־קאָמוניסטען. אויפ׳ן צווייטען פּלאַץ געהט צענטראַל־רוסלאַנד, וואו עס געפינען זיך 17,837 (39,4 פּראָצ. פון אַלע יודישע קאָמוניסטען) און אויפ׳ן דריטען — ווייס־רוסלאַנד, וואו עס זענען פערהאַן 6,012 (13,2 פּראָצ. יודען־קאָמוניסטען.

פון 1927 ביז 1930 האָט זיך די צאָהל יודישע קאָמוניסטען אין רוסלאַנד פערגרעסערט בערך אויף 53 פּראָצענט, אַזוי אַז עס זענען דאָרט איצט פערהאַן ביי אַ 76,000 יודען קאָמוניסטען.

אַ חוץ די יודישע מיטגלידער פון דער קאָמוני־סטישער פּאַרטיי זענען נאָך פערהאַן אין רוסלאַנד 98,323 יודישע מיטגלידער אינ׳ם קאָמוניסטישען יוגענד־פערבאַנד, וועלכע מאַכען אויס 4,1 פּראָצענט פון אַלע מיטגלידער.

2 יודישע קאנפערענצן אין קיעוו

וועגען עקאנאמישע, ליטעראַרישע און וויסענשאפטליכע פראַגען

מאָסקווע (יט״א) דער אינסטיטוט פאַר יודישער קולטור האָט, אין פערשטענדיגונג מיט׳ן יודישען סעקרעטאַר פון דער ווייסרוסישער וויסענ־שאַפטליכער אַקאַדעמיע, צונויפגערופען 2 יודיש־וויסענשאַפטליכע קאָנפערענצען, וועלכע וועלען פאָר־קומען אין קיעוו. איין קאָנפערענץ, וואָס וועט גע־עפענט ווערען דעם 20־טען אַפּריל, וועט זיין גע־ווידמעט עקאָנאָמישע פּראָבלעמען, די צווייטע — ליטעראַרישע און וויסענשאַפטליכע פראַגען.

אין דער וויסענשאַפטליכער קאָנפערענץ וועט זיך בעטייליגען דער קאָמוניסטישער פיהרער דימאַנט־שטיין, וועלכער וועט רעפערירען וועגען די פּראָב־לעמען פון אויפבוי־פּעריאָד.

דייטשע היטלעריסטען אין ניו-יארק

ניו־יאָרק (יט״א) די דייטשע „פרייע צייטונג“ וואָס ערשיינט אין ניו־יאָרק (שטאַט ניו־דזשוירסי), טיילט מיט וועגען דער טעטיגקייט פון אַ דייטשער היטלעריסטען גרופּע אין ניו־יאָרק, וואָס צושיקט בריף און אַרטיקלען אין גייסט פון דעם היטלעריסט צו די רעדאַקציעס פון די דייטשע צייטונגען אין אַמעריקע. די „פרייע צייטונג“ גרייפט אָן די אַמערי־קאַנער היטלעריסטען און קלערט זיי אויף, אַז אין אַמעריקע איז נישטאָ קיין אָרט פאַר דער דאָזיגער בע־וועגונג. די צייטונג עצה׳ט די מיטגלידער פון דער גרופּע אומצוקעהרען זיך קיין דייטשלאַנד און דאָרט צושטעהען צו די אידעען־חברים פון זייער קליקע.

DR. MED.
A. SZPRYNGIER
אקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
נעמט אָן אין דער לעטשניצע „צענטראַלנאַ־
פּיעטרקאָווער 62 פון 8—4 נאָכמיטאָג
און אין דער היים
קילינסקיעגאַ 30, טעל. 222-27
פון 5—7 נאָכמ.

דעם חג הפסח
קענט איהר פייערן מיט ר׳
מענדיל בארנשטיינ׳ס
וויין

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאָג 31	מערץ
יג ניסן תרצ"א	זון-אויפגאַנג 5.36 זון-אונטערגאַנג 5.51

פראלאנגאציעס, רעגולאַציעס, אַפּעלאַציעס
טעגליכע כראָניק פון האַנדעלס-געריכט

די פירמע א. ד. פּאַצאַנאָווסקי (פּעטריקאָווער 7) האָט זיך געווענדעט אין געריכט וועגען ערטיילען איהר אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען. די פירמע עקזיסטירט זייט 30 י. אַלס אַ פּאַפּיר-געשעפט. לויט'ן בילאַנס פון די האַנדעלס-ביכער בעזיצט די פירמע אין פליסיגע אַקטיוועו 170,000 זל. און די חובות — בעטרעפען 150 טויזענט זלאָטעס.

* * *

אין יולי האָט די פירמע ש. שפּיץ (פּאָלודניאָווא 18) בעקומען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען אויף אַ חודש, שפּעטער האָט די פירמע פאָרגעשלאָגען צו בעצאָהלען די פולע 100 פּראָצ. אין 4 האַלב יאָהריגע ראַטעס אָהן ציגזען. דאָס געריכט האָט ערלויבט אָנצוהויבען אויסגלייכס-אונטערהאַנדלונגען און דעם 19. מערץ האָבען די קרעדיטאָרען אָנגענומען די בעדינגונגען, דאָס געריכט האָט דעם אַפּמאַך בעשטעטיגט.

* * *

אין אָקטאָבער 1929 האָט דאָס האַנדעלס-געריכט ערטיילט אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען דער פירמע יעקב בערקענשטאַט (קאָנפעקציע-געשעפט נאָוואָמיעיסקאַ 18) אין דעצעמבער האָט די פירמע אָנגעהויבען אויסגלייכס-אונטערהאַנדלונגען מיט די קרעדיטאָרען און האָט זיי פאָרגעשלאָגען צו בעזאָהלען פערציג פּראָצענט פון די חובות אין 4 האַלב-יאָהריגע ראַטעס. אין יאַנואַר האָט בערקענשטאַט אָפּגעשטעלט די צאָהלונגען און דער געריכטס-אויפזעהער האָט פעסטגעשטעלט, אַז עס פעהלט סחורה, אויפ'ן לאַגער און וועקסלען אין פּאָרטפעל. און בערקענשטאַט איז אַרויסגעפאָהרען קיין דאַנציג. דאָס געריכט האָט איהם ערקלערט פאַר באַנקראָט, און האָט פאָראָרדענט איהם צו אַרעסטירען. שפּעטער האָט בערקענשטאַט בעקומען אַ גלייט-בריף און איז בעפרייט געוואָרען פון אַרעסט.

אין יולי 1930 האָט בערקענשטאַט געשלאָסען אַן אָפּמאַך מיט די קרעדיטאָרען אויף צו בעצאָהלען זיי 10 פּראָצענט אין 2 ראַטעס — דעם 1 אַפּריל און דעם 1 יאַנואַר 1931. די פירמע „וועסטאַ" האָט דערלאַנגט אַן אַפּעלאַציע. אויך דער געריכטס-אויפזעהער האָט נישט בעגינסטיגט דעם אָפּמאַך און דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך נישט בעשטעטיגט.

בערקענשטאַט האָט אַפּעלירט און דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט און האָט בערקענשטאַט'ן צוריקגעשטעלט אין זיינע סוחרישע רעכט.

אפּקלאַנגען פון די סיים=וואַהלען

(2) אין דער צווייטער אינסטאַנץ איז געווען פאָרגעקומען דער פּראָצעס וועגען אָנפאַל אויפ'ן לאָקאַל פון פּ.פּ.ס. אין קאָזיני וועלכער איז אויסגעפיהרט געוואָרען ערב די סיים-וואַהלען. בעת'ן אָנפאַל איז דעמאָלירט געוואָרען דער פּ.פּ.ס.-לאָקאַל און אַ צעהנדליג פּערזאָן זענען פאַרוואונדעט געוואָרען.

די פּראָקוראַטור האָט צוגעצויגען צו פאַראַנטוואָרטליכקייט זיגמונד גאָס פּאַוועל ראַגאַטש, פעליקס שוויאַנטעק, און סטעפאַן ווימיסלאָווסקי אין בעת'ן פּראָצעס אין שטעטישען געריכט זענען זיי פאַרמשפּט געוואָרען אויף 4 ביז 10 חדשים טורמע.

אין דער צווייטער אינסטאַנץ איז גאָס וועלכער איז פאַרמשפּט געוואָרען פריהער אויף 4 חדשים טורמע בעפרייט געוואָרען, אַלע איבריגע האָבען בעקומען צו פינף חדשים תפיסה.

700 וועהלער אַדורכגעלאָזט
אין די פּאַביאַניצער וועהלער-רשימות צו דער קהלה

ווי בעקאַנט איז אין פּאַביאַניץ פונאַנדערגעלאָזט געוואָרען די אָרטיגע קהלה-פאַרוואַלטונג און ס'איז דאָרט בעשטימט געוואָרען אַ קאָמיסאַר. איצט צו די פאָרשטעהענדע קהלה-וואַהלען איז אונטער דער אויפזיכט פון קאָמיסאַר צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען אַ רשימה פון די בערעכטיגטע וועהלער. לויט אַ פאַרשטענדיגונג מיט דער אויפזיכטס-מאַכט האָט מען אין פּאַביאַניץ נישט געדאַרפט אַדורכפיהרען דעם סיסטעם פון דעקלאַראַציעס, ווי דאָס איז געמאַכט געוואָרען אין לאָדז, מ'האָט נאָר געדאַרפט צוזאַמענשטעלען די רשימות פון די יודען, מ'האָט נאָר געדאַרפט צוזאַמענשטעלען די רשימות פון די יודען וואָס זענען אַלט 25 יאָהר און זיי אַלע האָבען בעקומען וואַהל-רעכט. איצט זענען די רשימות פאַרעפענטליכט געוואָרען און ווי ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען איז אין די רשימות אַנשטאָט אַן ערך צוויי טויזענד וועהלער, וועלכע פּאַביאַניץ פאַרמאָגט האָט מען אַריינגעטראָגען בלויז 1300. די, וואָס זענען אין די רשימות נישט אַריינגעטראָגען קענען רעקלאַמירען. אָבער דאָס פערלאַנגט שוין אַרבייט און אָנשטרענגונג. דערוויל קאָכט אין שטעטל.

פאַרטשאַדעט 7 פּערזאָן אין א „הייזעל"
5 פון זיי האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל

(2) אויף דער גאַס פון 6 שערפּיען 44 אין דער וואוינונג פון טעפּליצקי האָבען זיך פאַרטשאַדעט 7 פּערזאָן. אינ'ם דאָזיגען הויז ... פינט זיך אַ „הייזעל", נעכטען בייטאָג ... אין ... ער וואוינונג פון די טעפּליצקים וואו ס'האָבען ... געפונען די שוועסטער רעגינא און פעלאַ טעפּליצקא מיט 2 קליינע קינדער איז אַהין געקומען די פּראָסטיטוטקע לוציאַ מענטשיצקאַ מיט אַ גאַסט ישראל פּאָליצקי פון זשעראָמסקאַ 49. מ'האָט איינגעלעגט די קינדער שלאָפען און באַלד ווי מ'האָט אָפּגעגעסען אָוועקדברויט און פאַרטרונקען מיט אַ שנאַפּס זענען אַלע אַוועק שלאָפען. אין צימער איז געשטאַנען אַן אויוועלע, וועלכער האָט געראויכערט, קיינער האָט עס נישט בעמערקט און אַלע האָבען זיך דעריבער פאַרטשאַדעט. ערשט איבערמאָרגן האָבען עס די שכנים בעמערקט און אַרויסגערופען די פּאָגאָטאָוויע ביידע שוועסטער טעפּליצקאַ צוויי קינדער און רעגינאַ אומגליק האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. מען טשיצקאַ און פּאָליצקין האָט מען נאָכ'ן פאַרטיילען זיי די ערשטע הילף איבערגעלאָזט אין דערהיים.

נייער א.ק.ר. פון פּ.פּ.ס.

(2) אין לאָקאַל פון שטאָט-ראַט אויף פּאָמאָרסקאַ 16 איז אינטערן פּאָרזיץ פון וויצע-פּרעזידענט ראַפּאַלסקי נעכטען פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון פּ. פּ. ס. אין וועלכער ס'האָבען אָנטיילגענומען אַלע מיטגלידער פון מאַגיסטראַט און פאָרשטעהער פון אַלע ראַיאָנען פּ. פּ. ס. פאַראייניגן א. א. ו. אַ רעפעראַט וועגען דער פּאַרטיי-טעטיגקייט האָט געהאַלטען דער וויצע-פּאָרזיצער פון קרייז-קאָמיטעט לאָווניק פּורטאַל און וועגען דער איצטיגער סיטואַציע און טעטיגקייטס-פּלאַן — סענאַטאָר קאַפּשינסקי. נאָך אַ וכוח אין וועלכען ס'האָבען זיך בעטייליגט כמעט אַלע אָנוועזענדע זענען פאָרגעקומען נייע וואַהלען. אין נייעם א.ק.ר. זענען געוועהלט געוואָרען: גראַדזשיצקאַ און פּראָף. מאָשקעוויטש, ראַפּאַלסקי ד"ר וואָלינסקי, לאָווניק פּורטאַל, וואָלטשאַק וואָידאַן, פּרעזידענט זשעמענצקי, דאַנעלעוויטש און האַנעמאַן.

„העלענובעק"
אַ נייער דריי-חודש-זשורנאַל

די פאַרוואַלטונג פון אינטערנאַט אין פאַרמע פאַר יודישע קינדער אין העלענובעק, האָט אָנגעהויבען אַרויסצוגעבען אַ 3-חודש-זשורנאַל אונטער'ן נאָמען „העלענובעק". אינ'ם ערשטען נומער וועלכער איז די טעג ערשינען זענען פאַרהאַן פאָלגענדע אַרטיקלען: 1) צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז און אומגעגענד. 2) „העלענובעק" און די שוועסטער-אינסטיטוציעס „פּאָמאָץ" און „בורסע פאַר יוגלעך". פון מ. ח. רומקאָווסקי. 3) ווירטשאַפטליכע און גייסטיגע איבערשיכטונג — פון ד"ר מ. ברוידאָ. 4) העלענובעק די שענסטע מתנה פון יודישען לאָדז — דיר. ש. ריגער. 5) אַ מוסטער-אַנשטאַלט אין לאָדז — יוליוס לעוושטיין. 6) העלענובעק אַלס מאָדערנע נאַציאָנאַלע ערציהונגס-אַנשטאַלט — דיר. אַ. פּערעלמאַן. 7) אין אַ פאַרוואָרפען ווינקעלע — אַ. צינצינאַטוס. 8) כפר ילדים בהלנובק (העבּרעאיש) דר. ירמיהו פּרענקעל. 9) פאַר וואָס? — ב. יאָושזאָן. 10) וועגען אינטערנאַט אין העלענובעק — סטאַראָסטאַ אַל. רזשעוסקי, 11) העלענובעקס „אוצרות" — דיר. בראַנטשטעטער. 12) וואָס הייסט דערציהען — דיר. בראַנטשטעטער. 13) איינדרוקען פון העלענובעק. — קאַראָל יורטשאַק. 14) די טאַטעס פון העלענובעק — א. שלעזינגער .15) די, וועמענס נעמען ס'זענען פאַראייביגט אין העלענובעק. די אַרטיקלען 10, 11, 12 און 13 זענען געדרוקט אין פּויליש. אינ'ם נומער זענען פאַרהאַן ביז 50 קלישעס (בילדער און אויפנאַמעס).

דער זשורנאַל ... איז געדרוקט אין צייטונגס-פאָרמאַט און האָט 28 גרויסע זייטען. איז געזעצט און אָפּגעדרוקט געוואָרען אין דער ראָטאַציאָנס-דרוקעריי פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

אַ גענוי בעהאַנדלונג פון דער אויסגאַבע וועלען מיר נאָך ברענגען.

פון פיש-סוחרים-פאַראיין

אויף דער פאַרוואַלטונגס-זיצונג פון פיש-סוחרים-פאַראיין, פּאָמאָרסקאַ 18 איז בעשלאָסען געוואָרען צום אָנדענק פון פאַרשטאָרבענעם מיטגליד און גרינדער פון פאַראיין משה קרויזע ב"ע. צו שפּענדען לטובת אַלע לאָדזער יודישע וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס פיש. אויף פּסח.

די פאַרטיילונג קומט פאָר מיטוואָך דעם 1 אַפּריל ה.י. פון 9—11 פאַרמיטאָג אויפ'ן פיש-מאַרק חסכאַדנע 16 ביי געברידער קרויזע.

די עלטסטע וויין-פירמע אין לאָדז,
און די רעיעלסטע, אָט דער עיקר,
שוין העכער זעקס און זעכציג יאָהר,
אַז ס'עקזיסטירט די פירמע שיקיער.

נאָר דאָרטען אויף פּולנאָצנאַ 1,
דעם פיינסטען וויין, און שפּריט און ליקער,
און מעהד, קאָניאַקען אַלערליי,
דאָס קריגט איהר ביליג נאָר ביי שיקיער.

איהר קריגט דעם בעסטען אונגער-וויין,
פון אַלע מאַרקעס, אַלע סאָרטען,
דער גרעסטער אויסוואַהל איז פאַרהאַן,
נאָר ביי דער פירמע דאָרטען.

זמן חירותנו — איז נישט ווייט
אַ סוף צו פּרעה'ן, צום בעטריגער,
פון וויין צו טראַכטען איז שוין צייט,
און דווקא פון דער פירמע שיקיער.

פאַראיין פון „אַסעקוראַנץ-אַגענטען"

די טעג איז לעגאַליזירט געוואָרען אַ פאַראיין פון אַסעקוראַנץ-אַגענטען, פון לאָדז און לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, אויף דער גרינדונגס-פאַרזאַמלונג וועלכע איז פאָרגעקומען דעם 26 ד.ח. זענען געוועהלט געוואָרען פאָלגענדע אָרגאַנען:

פאַרוואַלטונג — ח. ל. זילבערשטיין (פּרעזעס), ח. בוזין (וויצע-פּרעזעס), סעקרעטאַר — י. מ. לענטשיצקי (קאַסיר), און י. מ. שלעזינגער; רעוויזיאָנס-קאָמיסיע — פ. ליבראַך, ב. טאָכטערמאַן און מ. באָריצקי. שידס-געריכט — קאָנסקער., בוזין, און זילבערבערג, אינפאָרמאַציעס וועגען פאַראיין ווערען ערטיילט אין צייטווייליגען ביוראָ אָגראַדאָווע 3 ביי ה' בוזין.

די געווינסען פון דער לאָטעריע ביי דער פּאַראַפיע שוו. יאַן

נעכטען איז פאָרגעקומען די ציהונג פון דער פאַנטען-לאָטעריע אויף צו בויען אַ קינדער-היים ביי דער פּאַראַפיע פון שוו. יאַן אין לאָדז.

די ציהונג איז פאָרגעקומען אין דער ...וועזונג פון באָטאַר ראַסמאַן, קאָנטראָלער פון פינאַנץ-אַמט קלירטאַ און אַנד.

דעם אויטאָ אין ווערט פון 7.500 זל. האָט געוואונען דער נומער 11.517, די איינאָרדנונג פון אַן עס-צימער אין דער ווערט פון 8000 זל. — נומער 15,833. די בעזיצער פון די נומערן דאַרפען זיך מעלדען אין רעדאַקציע פון זשורנאַל פּרידענסבאָטע שענקעוויטש 60.

אַרבייטסלאָזע אונטערשטיצונג

(מ) היינט, פרייטאָג וועט מען אויף דער גאַס פון 28 שיסער פּולק 32 אין ביוראָ פון אונטערשטיצונגס-זאַמט ביים מאַגיסטראַט אָנהויבען אויסצאָהלען די אַרבייטסלאָזע אונטערשטיצונגען פאַר'ן חודש מערץ לויט'ן פאָלגענדען סדר:

דינסטאָג, ד. 31 מערץ

T, U, W, Z, Ż.

די אַמטען אין די חגאות-טעג

(א) צוליב די חגאות וועלען אין קרייז-געריכט שטעטישען געריכט און געריכט פאַר מינדעריאָהריגע פרייטאָג איינגעשטעלט ווערען דיזשורען און אינטערעסאַנטען וועלען אויפגענומען ווערען נאָר אין אויסנאַמס פאַלען.

שבת, זונטאָג און מאָנטאָג וועלען די געריכטען בכלל נישט פונקציאָנירען, דינסטאָג וועט זיך אין די געריכטען אָנהויבען די נאָרמאַלע אַרבייט.

(א) די שטעטישע סטאַראָסטווע, וואָיעוואָדזטווע פּאָליציי קאָמענדע, פינאַנץ-קאַמער און די פינאַנץ-אַמטען, שול-קוראַטאָריום, אַרבייטס-אינספּעקטאָראַט וועלען פרייטאָג אַמטירען נאָרמאַל. שבת, זונטאָג, און מאָנטאָג וועלען זיי זיין געשלאָסען און ערשט דינסטאָג וועט זיך אָנהויבען די נאָרמאַלע אַרבייט.

די פּאָסט וועט אין די חגאות-טעג בעדינט ווערען נאָר דורך דיזשורנע בעאַמטע, זונטאָג וועט מען אָננעמען נאָר טעלעגראַמען, שבת און מאָנטאָג וועלען פאָרקומען דיזשורען ווי געוועהנליך אין די זונטאָג-טעג.

ר' מענדיל בארנשטיינ'ס
ווייבען
בעשיינען
דעססדר-טיש

אינטערווענץ פון פּרעז. זשעמענצקי אין ווארשא
וועגען די סעזאָן-אַרבייטען

פון וואַרשאַ איז צוריקגעקומען פּרעזידענט זשעמענצקי, וועלכער האָט דאָרט אָפּגעהאַלטען 2 קאָנפערענצען וועגען די אָנקומענדע סעזאָן-אַרבייטען אין פינאַנץ-און מיניסטעריום פאַר עפענטליכע אַרבייטען.

דער מאַגיסטראַט האָט שוין פעסטגעשטעלט דעם פּלאַן פון די אַרבייטען, וואָס זאָלען הייאָהר אַדורכגעפיהרט ווערען. דער פּלאַן איז איבערגעשיקט געוואָרען אין דער וואָיעוואָדזטווע צו בעשטעטיגען.

אַפּטייקען
היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: קאָספּערקעוויטש (זגערזשער 54); שיטקעוויטש (קאָפּערניקאַ 26); זונדעלעוויטש, (פּיעטריקאָווער 25); סאָקאָלעוויטש און שאַט (פּזשעיאַזד 1); מ. ליפּעץ, (פּיעטריקאָווער 193); ריכטער און לאָבאָדאַ (11 ליסטאָפּאַד 86).

כשר פסח
אטדאס זענען
די בעסטע
שאקאלאד
אין טאבליטשקעס
בעריהמט און אנערקענט
אויף דער גאנצער וועלט
אלס געזונד און געשמאק

יום=טוב=טארט אויף פסח

אייגנהענדיג צוגעגרייט לויט די בעליבטע בעשרייבונגען פון ד״ר עטקער בריינגט אריין לעבעו אין דער יום-טוב׳דיגער שטימונג איז גרויס די פלינקע ווירטין איז איהר קאך קונסט. אפשר וואלט די פרוי געפרובט אנצובאקען ד״ר עטקער׳ס

TORT NUGATOWY

א ריכטיגע בעשרייבונג פון א איינגעגעבענעם קאלארירטען אילוסטרירטען טארט געפינט זיך אין נייעם בעשרייבונגס-בוך פון ד״ר עטקער׳ס אויסגאבע F. בעקומען קען מען עס פאר 40 גר. אין די נעהעריגע געשעפטען. דארט געפינט זיך אויך א גענויע בעשרייבונג פון אפאראט „קאך-קונסט״ מיט וועמענ׳ס הילף מ׳קען ביי א קליין פייער באקען, פרעגלען און קאכען. ווייטער בעמערק איך וועגען מיין אויסגעצייכנט קאך-ביכעל אויסגאבע C, ענטהאלטענד פיל ווערטפולע אנווייזונגען און עצות פאר דער הויז-פרוי (פרייז 85 גר.) פאלס זיי פעהלען אויס קען מען זיי בעקומען פאר פאסט-מארקען דירעקט פון דער פירמע.

Dr. AUGUST OETKER, OLIWA.

דאזארעס פון בונד און פועלי=ציון
געשטראכעז פון די וועהלער=רשומות

אין דער קהלה זענען שוין נעכטען אויסגעלייגט געווארען די רשימות פון די וועהלער. אין פערלויף פון ערשטען טאג וואס די רשימות זענען געווען אויסגעלייגט זענען אריינגעטראגען געווארען אייניגע רעקלאמאציעס וועלכע זענען געוואר׳ען בעריקזיכטיגט דורך דער רעקלאמאציע-קאמיסיע, וועלכע האט אפגעהאלטען איהר ערשטע זיצונג.

די אלגעמיינע צאהל וואהל-בערעכטיגטע איז, ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט איבער 25 טויזענד. פון די וואהל-רשימות זענען געשטראכען געווארען די סאציאליסטישע ראטמענער פון שטאט-ראט און די געוו. דאזארעס פון בונד און פועלי-ציון.

רויב=מארד פון א 13=יאהריג מיידל

(2) אין וועלדעל ביים דארף פיזדרא סלופצער קרייז האט מען געפונען אן׳ערמארדעטע 13 יאהריגע מיידעלע אהן קליידער אין בלויזע אונטערוועש. ווי ס׳שטעלט זיך ארויס איז דאס מיידעל געשיקט געווארען דורך די עלטערען אין נאהענטען דארף אפצוגעהמען א חוב הונדערט זל. זי האט אבער דאס געלד נישט אפגענומען. דער וואיעוואדישער אויספארשונגס-אמט זוכט די באנדיטען.

איינברוך אין לוטוטאווער גמינע-אמט

נעכטען ביינאכט האבען זיך גנבים אריינגעכאפט אין גמינע-אמט פון לוטוטאוו וויעלונער קרייז. דארט האבען זיי אויפגעריסען א פאנצער-קאסע און האבען ארויסגענומען 481 זל. אין מזומן (פאפיר און ביילאן). קיין ווערט-פאפירען שטעמפעל-מארקען און וועקסלען-בלאנקען האבען די גנבים נישט גערירט. די גנבים האבען איבערגעלאזט אויפ׳ן ארט אייזענשטאנגען און 2 „ראקעס״, די וועלונער פאליציי האט ארעסטירט 4 פערדעכטיגע פערזאן. די אויספארשונג דויערט.

פייערליכע פ״ז-אקאדעמיע
אין פילהארמאניע

יאהר איין יאהר אויס פייערען די יודישע ארבייטער און אלע פריינד פון דער יודישער ליטעראטור און קולטור דעם יאהר-צייט פון אונזער גרויסען דיכטער י.ל. פרץ.

די היי-יאהריגע פרץ-אקאדעמיע וואס וועט פארקומען, דאנערשטאג דעם לעצטען טאג פסח אין פילהארמאניע, וועט זיין בעזונדערס אימפאזאנט. אין דער אקאדעמיע בעהמען אנטייל מיט רעפעראטען וועגען י. ל. פרץ׳ס שאפען דער דיכטער באטאשאנסקי פון ארגענטינע, וואס איז יעצט צו גאסט אין פוילען. און דער בעוואוסטער ליטעראטור-קריטיקער און פרץ-קענער לעא פינקעלשטיין פון ווארשא, דער דיכטער משה בראדערזאן, וועט רעציטירען אייגענע שאפונגען געווידמעט י. ל. פרץ, דער בעריהמטער ארטיסט פון געזו. וויקט-טעאטער שערמאן און דער גלענצענדער רעציטאטאר אונזער בך עיר מאשקאוויטש, וועלען רעציטירען פרץ׳ס ווערק.

די אקאדעמיע האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס צווישען אלע קרייזען פון דער יודישער געזעלשאפט. דער פרייז פון די בילעטען איז אויך צוגענגליך פאר די ברייטסטע שיכטען פון 50 גר. און מ׳קען זיי שוין בעקומען אין פילהארמאניע.

שילער דערמארדעט זייער לעהרער

(2) אין שטעטעל בעלכאטאוו איז דערמארדעט געווארען דער דארטיגער לעהרער, פון האנדעלס-גימנאזיום טאמאש כאדזקי, ווען ער האט זיך ביינאכט אומגעקעהרט פון קינא איז ער בעפאלען געווארען דורך צוויי אומבעקאנטע, וועלכע האבען איהם צוהאקט דעם גאנצען קאפ און געלאזט ליגען א פערהלשטען און פערבלוטיגטען אין גרוב ביים וועג. מ׳האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל וואו ער איז נישט קימענדיג צו זיך באלד געשטארבען.

די פאליציייאישע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די מערדער זענען געווען צוויי שילער פון האנדעלס-גימנאזיום, מ׳האט זיי ארעסטירט. די ווייטערדיגע אויספארשונג דויערט.

פון קינא „זאכעטא״

אין קינא „זאכעטא״ זגערזשער 26 קומט היינט פאר די פרעמיערע פון דעם זעהר אינטערעסאנטען פילם א.ג. „די פרויען נישט צום חתונה האבען״. די הויפטראלען פיהרען אויס יאאן גראפארד און די בעליבטע נילס אסטאר. אויסערן פראגראם: „די שטאט פון די מיליאנען גגעפאלענע״.

ציהונג פון דער 22 פוילישער מלוכה-לאטעריע
5-טע קלאס — 18-טער טאג

10.000 zł. na nr.: 113024.

Po 5.000 zł. na nr.: 124460 199691.

Po 3.000 zł. na nr.: 33248 106986

Po 2.000 zł. na nr.: 25154 26824 40410 53362 63738 72817 79353 117952 138831 157393 182032 189878.

Po 1.000 zł. na nr.: 7434 11010 20325 26171 28302 34879 42714 53353 58399 60059 74361 76549 77923 78183 38350 90047 93537 96792 102212 104021 105488 110083 121493 138999 140810 145453 150974 159338 159467 171947 173221 174414 179087 197890 206877.

Po 500 zł na nr.: 63 364 2223 2673 4560 6780 9018 9204 9435 11353 12290 12707 14009 15024 15933 17282 18222 19015 19647 19871 20048 20456 21427 24012 25354 27544 28759 32235 33657 34107 35437 36287 37535 38146 39040 40147 42267 42405 42909 42962 43084 44539 44931 45385 46090 46116 46333 48139 50497 50651 51274 51606 55161 55182 55585 56962 57274 58317 58756 59045 60365 61128 61984 63795 63910 64114 66085 68419 71285 72012 72415 73419 79136 81888 82167 82455 83966 87261 90158 91556 92266 92327 93790 98270 99656 99682 102795 109462 109733 109965 110381 110901 112079 112244 112661 114844 115315 116928 118738 121842 123284 124458 124564 124907 125016 130039 131426 131842 132256 132876 135835 136197 137556 139128 141389 141928 150543 151152 153336 155406 155628 157682 158788 159149 161391 161962 163773 165994 166914 168389 171748 172848 174477 176976 177640 179075 179912 181507 182198 184199 184900 186449 186532 187217 187644 188847 189198 189406 189862 190369 192300 196366 199281 199588 200022 204511 204981 206381 206457 208243 290320.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:

56 199 200 2 373 670 781 808 902 13 66 1240 47 398 420 21 42 62 503 666 76 741 852 996 2103 60 67 333 436 56 560 603 97 3021 50 91 106 255 371 434 36 502 700 827 91 933 4022 33 39 140 224 97 313 56 64 73 94 478 650 706 925 86 5138 60 363 546 555 68 758 825 30 33 961 6068 99 160 68 240 68 75 340 412 581 99 604 18 720 37 830 7016 50 256 437 520 37 619 30 816 44 947 85 8024 67 224 35 87 382 410 98 536 725 26 63 99 864 911 9024 380 530 68 677 83 96 712 76 84 982

10023 40 67 77 244 51 464 535 56 57 88 654 805 16 22 953 60 11036 156 63 97 222 296 528 657 72 88 735 45 872 914 12038 56 107 202 360 66 529 77 634 37 67 875 904 13284 312 13 414 34 758 932 99 14083 90 118 270 403 966 022 63 80 15026 118 57 332 48 493 532 52 53 666 70 729 84 986 16012 16 81 413 43 518 60 76 151 614 788 882 903 17067 102 23 26 42 257 81 300 19 407 51 82 623 741 63 854 983 86 18039 144 87 161 72 337 56 71 561 87 675 91 769 851 60 978 19021 212 351 403 37 572 75 831 53 69 956 76 90.

20063 95 251 431 32 65 80 615 25 52 59 79 749 69 908 21039 47 104 20 23 457 60 586 723 802 5 92 22118 21 30 379 574 86 613 714 16 23025 50 71 83 337 443 47 540 63 844 24186 276 301 407 11 38 633 794 869 25011 60 208 45 367 428 41 42 535 646 753 853 939 47 26057 112 69 218 22 382 402 24 510 54 688 734 856 907 51 27034 169 73 358 452 510 30 701 9 844 28042 298 303 57 412 27 699 751 817 43 907 31 78 29111 84 203 49 507 894 971 82.

30003 30 202 40 336 66 433 539 92 666 887 909 67 31029 56 75 96 106 32 220 79 301 20 547 723 55 32022 44 135 68 212 48 390 430 42 315 74 80 680 784 829 50 988 33039 118 65 219 338 401 10 13 567 79 617 55 775 827 32 958 34147 86 210 390 407 14 664 75 821 984 90 35042 95 169 421 651 745 837 36069 305 28 501 68 403 37 534 655 718 39 813 73 934 37029 46 125 32 285 442 654 65 96 768 80 807 12 900 82 38067 121 22 59 60 221 319 470 95 784 95 803 955 91 39118 34 57 704 35 59 91 981 91.

40187 229 33 43 45 370 434 509 27 31 62 98 660 725 30 40 96 901 41017 132 61 76 277 343 609 15 23 50 99 771 94 846 97 42000 221 303 27 96 426 47 514 601 90 702 56 843 43027 47 53 107 249 59 82 525 43 53 628 54 709 31 846 920 44244 58 457 667 75 78 714 62 895 938 76 45023 238 335 56 448 633 41 92 46017 48 104 214 36 341 475 603 802 20 47082 144 292 389 687 733 924 48080 306 27 411 34 515 77 614 716 35 835 976 49110 637 823 24.

40005 167 74 280 81 352 55 481 518 79 603 934 99 51033 95 98 113 82 377 80 96 448 62 84 532 82 608 762 74 94 52006 31 259 375 406 8 39 63 604 894 996 53003 5 9226 57 362 76 425 743 94 54104 13 288 353 64 86 435 45 60 534 74 625 749 52 953 55 70 55053 68 235 492 503 632 774 862 56114 58 349 443 45 78 566 600 727 34 36 736 63 57047 80 109 81 99 232 90 515 76 636 71 845 92 982 58006 64 128 248 319 552 620 748 77 828 901 83 98 59006 339 478 562 89 605 722 89 811 909 51 62.

60047 111 47 51 214 42 409 77 673 809 946 79 89 61113 341 422 554 79 614 787 93 985 62316 460 565 78 649 791 818 55 63031 36 104 237 440 611 32 70 860 943 64036 106 28 73 251 60 77 92 305 11 591 93 644 81 792 834 44 59 907 20 65026 42 54 67 115 26 213 90 571 98 608 18 43 48 719 43 821 92 902 66000 22 202 323 430 56 527 32 695 725 85 803 914 67038 42 113 57 86 273 447 65 534 74 610 85 713 22 41 48 80 817 20 46 64 95 939 50 74 68190 279 375 479 507 665 709 863 920 46 87 46 87 69008 89 201 34 77 354 439 67 502 65 604 784 873 955 93

70046 83 134 80 324 66 84 411 38 576 88 687 780 892 954 76 94 71089 119 40 283 301 444 630 55 865 940 72039 49 74 125 266 89 99 320 66 441 787 945 73062 89 130 34 56 74 200 333 63 428 51 96 522 39 710 935 74042 76 211 65 394 491 522 66 96 605 12 743 56 85 75101 246 48 327 30 39 402 24 40 520 635 61 76014 133 347 77079 106 35 366 465 662 75 81 723 92 862 64 993 78024 111 61 65 74 358 537 27 45 58 83 778 843 67 96 917 33 45 73 79319 79 93 457 504 70 37 620 53 78 747 91 339 48 65.

80042 90 123 353 614 18 65 88 758 68 71 837 936 61 64 78 81115 207 49 376 456 501 95 589 92 928 82260 91 392 415 67 575 685 802 9 922 83120 39 89 232 388 425 565 707 92 825 52 908 72 92 84017 119 67 70 79 264 412 97 692 719 835 85 85218 45 57 329 435 41 680 784 927 45 86090 142 72 257 360 71 430 545 51 610 737 51 856 87053 83 169 299 31 383 417 646 55 715 49 828 34 73 95 975 88020 219 387 449 604 7 19 95 955 89010 45 178 297 516 60 627 53 72 783 841.

90142 53 73 338 78 88 671 75 99 829 91033 37 59 282 338 60 414 24 83 579 680 738 52 848 92002 103 9 29 237 41 77 412 68 511 699 714 831 84 93040 127 215 29 350 99 513 31 33 43 783 96 894 929 74 94055 68 95 225 308 36 402 64 520 34 38 85 601 18 714 38 62 810 35 910 47 95116 326 78 427 65 570 93 609 58 83 703 7 68 947 96104 92 96 251 391 440 509 91 721 859 75 942 95 97027 75 149 298 306 440 89 511 58 71 98 606 51 75 708 96 804 916 98031 35 304 33 500 20 37 727 55 74 977 99038 61 327 72 525 91 94 715 30 40 67 884

100035 78 89 92 110 323 85 92 537 99 676 81 738 854 902 101016 24 134 60 286 534 43 629 783 960 102034 108 281 305 471 92 600 719 78 825 47 86 90 98 103087 290 441 47 581 95 920 30 42 104039 81 213 58 394 431 36 728 840 961 73 99 105081 147 205 7 51 303 28 84 409 11 17 523 604 6 863 78 932 106043 81 244 93 451 532 53 54 611 738 88 800 5 14 962 107059 165 312 513 14 694 835 78 85 942 108162 76 88 279 91 312 53 96 460 517 21 59 607 865 72 109138 369 506 89 96 645 773 854 91

110124 95 205 52 71 323 55 719 884 910 14 111104 35 39 350 58 98 429 74 523 64 687 734 831 64 977 112204 340 408 567 706 840 113028 29 90 91 285 326 67 407 53 94 535 42 625 84 754 86 833 968 95 114008 50 62 80 96 134 35 295 359 73 411 82 547 638 816 902 13 115019 77 82 116 61 280 338 498 545 631 42 920 66 116025 105 27 39 54 70 480 85 96 641 59 87 842 99 117183 85 218 30 341 458 531 47 87 712 80 939 90 118022 116 297 371 88 468 580 722 839 119074 180 92 294 317 54 424 586 822 89.

120031 63 146 63 249 68 71 83 361 692 738 121113 14 225 338 50 65 476 91 538 74 699 759 803 901 82 122052 252 325 40 52 424 57 524 813 51 99 903 10 99 123003 168 362 65 446 63 64 703 96 865 89 943 66 124210 418 537 74 642 881 85 987 125007 73 124 55 241 376 508 673 786 94 871 943 126004 197 265 330 67 92 416 24 68 533 88 658 791 811 76 84 957 127090 218 309 492 509 53 71 600 748 971 72 128142 71 86 268 521 67 129098 512 30 78 611 63 802 33 47 99.

130055 258 507 32 607 85 805 41 99 131016 80 197 208 361 423 501 691 787 801 19 42 67 936 132016 234 92 447 633 46 721 63 842 133004 121 232 695 716 823 134309 62 94 528 610 12 23 821 25 135127 80 44 606 716 880 976 136052 21 31 325 80 449 74 559 652 749 892 957 137097 404 19 30 91 562 675 700 4 929 138167 76 202 397 642 743 94 808 39 925 139174 249 354 515 24 38 44 845.

140002 14 106 59 367 540 68 732 55 999 141008 48 82 311 436 548 75 808 65 94 813 26 142027 101 42 55 86 90 212 301 444 93 502 4 729 74 949 85 143014 58 84 169 224 46 94 417 99 524 26 32 3 742 85 810 29 32 53 924 144212 32 73 82 503 16 436 79 556 786 853 960 145010 38 102 223 405 45 579 633 53 60 63 66 858 74 78 941 58 62 63 146096 201 338 732 61 67 806 21 963 147109 53 54 343 414 61 80 585 734 90 822 29 913 20 148015 57 118 37 91 225 485 502 11 13 645 730 811 26 98 909 149221 76 332 53 533 36 683 721 923

150043 414 551 77 92 630 55 96 782 807 77 931 41 86 151026 39 217 432 83 518 25 608 26 81 733 826 43 64 962 152066 253 348 51 62 815 83 153001 7 104 27 77 242 362 94 95 415 99 872 940 154014 139 88 94 354 411 29 525 682 708 42 52 965 155042 67 125 68 381 446 541 91 740 805 19 996 155288 389 533 47 634 764 965 157028 161 217 359 409 793 158000 5 110 15 331 424 28 96 551 76 650 57 3 716 159035 73 117 83 217 403 34 84 525 613 44 45 790 903 8 22.

160013 43 67 95 132 489 512 40 680 892 161057 65 76 101 32 261 336 43 429 586 834 162012 108 110 414 76 79 271 301 32 558 89 660 734 93 94 163042 98 104 422 703 54 858 938 50 164012 22 89 100 1 50 235 92 329 78 444 51 522 46 55 62 715 42 827 42 912 95 165022 241 62 344 520 608 833 64 80 166008 69 124 268 72 480 708 96 167022 75 352 420 512 794 901 71 168136 330 406 84 547 64 677 909 53 77 169306 411 37 573 817 95.

170030 99 269 318 98 422 568 632 740 898 171256 301 9 48 417 51 580 81 695 713 819 998 172002 122 34 313 588 90 716 24 25 905 173092 131 39 45 314 509 83 699 764 73 913 174090 201 511 24 30 626 69 728 923 29 175102 51 224 44 66 341 68 728 41 176009 31 315 70 577 662 734 804 985 177056 197 215 26 357 409 24 67 76 744 46 82 851 178125 46 356 400 28 547 52 70 71 76 622 742 92 809 972 179097 206 398 635 98 740 75 91 860 75 905 24 57 72.

180009 34 221 393 414 94 602 80 883 903 181046 70 85 270 75 92 302 82 555 778 807 182168 333 574 682 83 85 780 883 183156 79 202 375 437 871 930 71 99 184053 165 68 382 644 727 894 185151 332 531 92 96 97 783 842 944 186031 213 406 570 88 600 730 885 187053 61 82 135 46 263 87 306 47 472 703 918 39 188066 359 418 583 87 635 797 189177 95 228 96 314 451 509 56 601 93 742 932 60

190037 153 91 201 96 98 401 44 501 93 654 77 780 844 65 965 191112 28 44 93 248 54 77 93 707 860 958 192182 394 421 521 48 72 656 727 806 41 926 30 193072 115 263 338 440 557 98 600 25 92 767 81 927 194073 242 72 320 42 92 424 522 41 689 727 950 195079 258 407 26 51 90 586 648 55 58 790 196047 63 149 209 50 356 85 98 478 522 37 682 95 737 999 197141 86 87 266 432 54 87 97 525 39 672 870 916 198117 88 342 98 540 65 732 38 828 89 941 42 59 61 199018 90 96 194 203 318 73 96 499 656 767 989.

200016 69 129 363 436 747 937 201149 351 38 559 636 38 83 749 927 202001 68 87 223 57 311 56 91 411 40 506 77 740 64 804 21 937 203043 77 151 57 98 219 69 70 319 72 89 416 581 780 836 978 204006 21 86 106 81 314 32 412 582 626 888 96 918 36 205272 325 44 406 13 71 537 53 609 718 826 841 949 206134 235 41 466 88 571 608 718 805 48 94 207043 269 370 471 648 967 208022 152 79 93 266 98 430 85 88 607 8 21 974 209028 51 759 812 34.

צו דער אלגעמיינער אויפמערקזאמקייט!

אייגענע פון די ארטיגע קאלעקטורען האט פראבירט פריינצופיהרען די לעזער אין א טעות שרייבענדיג, אז ביי איהר איז געפאלען דאס הויפט-געווינס פון דעם 17-טען ציהונגס-טאג 20.000 זל. אויף № 138 392. כדי געגוי צו אינפארמירען דעם כלל ווענען דער זאך בעמערקען מיר פאלגענדעס:

דאס לאס № 138.392 אויף וועלכען עס איז געפאלען דאס אויבענדערמאהנטע געווינס שטאמט פון אונזער אייגענער קאלעקטור—דער בעסטער בעוויין איז אונזער שטעמפעל אויף דעם לאס. פערקויפט געווארען איז עס דורך אונזערע 3 שפילערס: 1) א האלב לאס א געווזסען ביזנ א-ב זאמטען פון דער נאוואטאוויטש-גאס; 2) א פירטעל — א בוכהענדלער פון פאמארסקא גאס; 3) א פירטעל — א פריילין ביי די עלטערען פון דער בושיושינער גאס. פון די דאזיגע זענען שוין דריי פירטעל לאסן דורך אונז אויסגעצאהלט געווארען און הענגען שוין אין שויפענסטער דאגעגען איין פירטעל האט אפגעקויפט די אויבענדערמאהנטע קאלעקטור פון איינעם פון אונזערע שפילערס אין דעם זעלבען טאג ווען עס איז געווינען געווארען 6 א זייגער אווענד — דער פאקט איז אבער יעדענפאלס נישטקיין בעוויז פון גליק... פון דער דאזיגער קאלעקטור.

פערשטעהט זיך, אז דער חשק פון דער פירמע אריינציפיהרען די עפענטליכקייט אין א טעות איז פולשטענדיג אדורכגעפאלען און, אז אזא רעקלאמע... קאן דער דאזיגער קאלעקטור קיין שום נוצען נישט ברענגען.

מיט אכטונג

די באמת גליקליכ=סטע קאלעקטור **ס. יאטקא** פיעטריקאווער 22 פיעטריקאווער 66

דאס געזאנג פון דעם קאנאריקעל

פון שמואל פיעדט.

— אך ווי טרויעריג האט דאס קאנאריקעל זיך געטראכט. ווען ס'האט נאך א צייט שפרינגען אין פערשידענע זייטען, זיך איבערציינגט, אז ס'איז געפאנגען אין א שטייגעלע.

— וואס האט מען געהאט צו מיר? — און ס'האט זיך, א פערצווייפעלטע, פערזוכט אין א ווינקעלע און געבליבען ליגען.

זענען איינער נאכ'ן צווייטען די טעג אריבער אין שווערע מאטערנישען צו איינבייסען די אייזערנע דראטן וועלכע האבן דעם פייגעלע פערווערט די שעהנע פרייהייט געניסען. אבער געזינגען האט עס נישט. פון צייט צו צייט האט עס גאר א פיק געטון מיט'ן שנאבעלע די שטיקלעך ברויט, וואס מ'האט פאר איהם אנידערגעלעגט. א טרונק געטון וואסער פון דעם קליינעם בלעכענעם פושקעלע און זיך ארויפגעשטעלט אויפ'ן העכסטען דראטעל אין דער ווייטקייט וואו דער וואלד האט מיט אזא פרישען ריח געשמעקט אין אלע פויגעלעך האבען די שעהנע פרייהייט בעזונגען און ס'האט זיך דערפיהלט אזוי אומגליקליך, אז ס'האט בעשלאסען קיינמאל, קיינמאל נישט זינגען ביז ס'וועט צוריק בעקומען די פרייהייט.

דער מענש וועלכער האט דאס קאנאריקעל געפאנגען האט נישט געקענט פערשטעהן פארוואס דאס פויגעלע זינגט נישט, האט ער צו דעם געשווישטעט, האט געגלעט און געזעהן וואס מעהר עסען געבען. ס'האט אבער נישט געהאלפען. דאס קאנאריקעל האט נישט געזונגען.

— פון וואס קען מען דען שעהנער זינגען ווי פון פרייהייט? און ווי קען איך דערפון זינגען ווען איך בין אפגעריסען פון דער פרייהייט. ווען איך בין געפאנגען צווישען אייזערנע גראטעס? — האט דאס קאנאריקעל געזאגט און זיך געבעטען:

— גוטער מענש, לאז מיך פריי וועל איך דיר מיט די שעהנסטע טענער און טיפסטע געפיהלען אויסזינגען די בעסטע לידער, ווייל זיי זענען צו די פרייהייט!

האט דער מענש נישט פערשטאנען און איהם געגעבען אלע מאל עסען און געוואָרען שטארק פערזארגט ביז דאס קאנאריקעל האט אנגעהויבען זינגען. אבער נישט דערפאר ווייל ס'איז געוואָרען צופרידען, נאר דערפאר ווייל א קאנאריקעל קען אהן געזאנג נישט לעבען, די וואונדערליכען טענער פון דעם קאנאריקעלס געזאנג זענען פאר איהם ווי ליכטיגע שטראהלען פון דער אויפגעהענדיגער זון, דערפאר האט עס אנגעהויבען זינגען. אבער אזוינע טרויעריגע טענער האבען ארויסגעפליסטערט דורך דעם קליינינקען שנאבעלע, אז ס'האט געקענט ריהרען א שטיין.

טרויעריג איז געווען דאס געזאנג, ווייל אין די ארויספליסטענדיגע טענער האט זיך אויסגעמישט די בענקשאפט נאך דעם גרינעם וואלד, נאך דער שעהנער פרייהייט און א פראטעסט צו דער אומגערעכטיגקייט פון דער אוועקגערויבטער פרייהייט

ווען דער מענש האט דערהערט דאס געזאנג פון קאנאריקעל איז זיין פערזארגט פנים בעלויכטען געוואָרען מיט א שטראהל פון פרייד און ער האט א גליקליכער אויסגעשריגען.

— ס'א־א וואונדערליך געזאנג!

שטיל איז דאן געבליבען דאס קאנאריקעל, געקוקט אויף דעם מענשען און געטראכט:

— ס'ארא וואונדערליך געזאנג דאס איז! א געזאנג, וואס פליסט ארויס פון א פערוואונדעטע הארץ, הייסט ביי דיר וואונדערבאר?

— ס'ארא וואונדערליך געזאנג! — האט דער מענש מיט פרייד איבערגע'חזר'ט.

— אך, ווי טרויעריג — האט דאס קאנאריקעל געזאגט — ווי טרויעריג מיר איז!...

קופאן
אויף א יורידישער עצה
גילטיג דינסטאג, דעם 31-טען מערץ

א בעקאנטער יוריסט
ערטיילט יורידישע עצות
פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאקציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.
אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט"
— פון דעם זעלבען טאג. —

כעמיש-באַקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ
פיעטריקאווער 37, 2-טער שט., פראנט.
אנאליזען פון קאל, אורין, לייכעך א. אז. וו.
אורין-אנאליז — 4 זל.

קאנצערט-דירעקציע: אל. רער שט. וד, טעל. 213-84.
זאל פילהארמאניע
דינסטאג, דעם 7-טען אפריל 1931
גרויסער יום-טוב-פראגראם!
3-טער און לעצטער אווענד פון
WIKTOR CHENKIN
אין פראגראם:
נייע לידער פון א קלאון נייע יוד. חסידישע לידער
נייע ציגיינער-לידער נייע קאווקאזער לידער
אנהויב 9 א זייגער אווענד. :—: בילעטען צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

ווייז, מעהד און שפריט
כשר לחג הפסח
צו די ביליגסטע פרייזען בעקומט איהר נאר ביי דער גוט בעקאנטער פירמע
ס. ראזענבלום
צעגעלניאנא 37 (רוג פיעטרקאווער).

די אקציע פארן ארבייטענדען ארץ-ישראל

אונטער'ן פארזיץ פון ה' גרשון ליכטענשטיין איז אין „התאחדות" פארגעקומען א בעראטונג פון פארשטעהער פון ארגאניזאציעס און גרופען וועלכע געהערען צו דער ליגע פאר'ן ארבייטענדען א"י וועגען דער בעפארשטעהענדער אקציע פאר קפא"י וועלכע ווערט ארגאניזירט אין גאנץ פוילען. נאך א לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאסען געוואָרען צו פראקלאמירען אין די פסח-טעג די אקציע פאר'ן ארבייטענדען א"י אין אונזער שטאט צו דעם צוועק וועט אין ד ינאהענטסטע טעג פארקומען א קאנפערענץ געווידמעט דעם ארבייטענדען א"י מיט דער בעטייליגונג פון ה' מ. ביישטאט פון תל-אביב.

פסח איז דער יום-טוב פון פרייד

אין מאנכע געגענדען הערשט נאך א געוואוינהייט פון געבען די נאהענטסטע מתנות. די טראדיציאנס-יום-טוב-קאווע קען זיך בשום אופן נישט בעגעהן אהן קוכען אדער טארט, צוגעריכט לויט די פארשריפטען פון ד"ר עטקער.

יעדע ווירטין אנערקענט אז דאס יום-טוב-געבעקס צוגעריכט לויט די דאזיגע פארשריפטען איז אונגעוועהנליך נארהאפט און דערביי זעהר געשמאק, דורך וואס עס מוז ארויסרופען פרייד און פערגעניגען ביי אלע, וואס פייערען יום-טוב.

ווילט איהר האבן אַ ן'עונג יו"ט?
קויפט ווייז, מעהד, שפירט
כשר לפסח נאר ביי דער בעוואוסטער פירמע
ס.ראזענבלום
צעגעלניאנא 37 (רוג פיעטרקאווער).

דאָרפס-שרפה

אין דארף גלינא שעראדזער קרייזע איז די פאריגע נאכט אויסגעבראכען א שרפה, די שרפה האט געדויערט ביז איינדערפריה, ס'זענען אפגעברענט געוואָרען 11 ווירטשאפטען, און 10 וואוינהייזער, 49 קווינטעל תבואה, 5 בהמות 12 פערד, עופות און עטליכע חזירים, דער היזק בעטרעפט 190.000 זלאטעס.

* * *

אין אנדזשעיעוו איז אויסגעבראכען א שרפה בעת וועלכער ביי גוסטאוו לעסקי האט אפגעברענט דער גאנצער טויטער און לעבעדיגער אינווענטאר. מיט א טאג פריהער איז צו איהם געקומען א בעטלער ווען לעסקי האט איהם נישט געלאזט איבערנעכטיגען האט דער בעטלער אוועקגעהענדיג איהם געזאגט: „גאט וועט דיך דערפאר בעשטראפען מיט א שרפה!"

פאליציי האט אפגעזוכט דעם בעטלער וועלכען מ'איז חושד אין אונטערצינדען ער הייסט אנטאני פרעלינג, מ'האט איהם אפגעשיקט אין טורמע אויף קאפערניק-גאס.

וויקטאר כענקינ'ס געזעגנונגס קאנצערט אין פילהארמאניע

דעם קומענדיגען דינסטאג (דעם 4 טאג חוה"מ פסח) ערוואַרט דאס יודישע לאדז אַ ן'אמת'דיגען קינסטלערישען יום-טוב. בכדי צו געבען די מעגליכקייט די ברייטע יודישע מאסען צו זעהען און צו בעוואונדערען איינעם פון די גרעסטע יודישע קינסטלער, הערליכען זינגער, פענאמענאלען שוישפילער, און העכסט טאלאנטפולען ארטיסט וויקטאר כענקין וועט פארקומען נאך איין קאנצערט, אין פילהארמאניע זאל פאר זיין אוועקפאהרען נאך אמעריקא.

וויקטאר כענקין געהערט היינט צו טאג צו די בעסטע אינטערפרעטאטארען פון רוסישען, אוקראינישען און בעזונדערס יודיש-חסידישען ליד. ער בעצויבערט די צוהערער מיט זיין אינטערפרעטאציע און שעהנעם טאלאנט.

היינט פרעמיערע! ■ גרויסער יום-טוב-פראגראם! ■ היינט פרעמיערע!
דער קעניג פון די זינגער, ליבלינג פון דער וועלט
Maurice Chevalier אלס זינגער פון פאריז
אויסער'ן פראגראם: פרעכטיגע קלאנג-צוגאבע. אנהויב 4.30 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב 12.30 בייטאג.

קליינהענדלער-פאַריין אלטשטאט 10
מאנטאג, דעם 3. טאג חוהמ"פ קומט פאר
די גענעראַל-פערזאַמלונג
פון אונזער פעראיין אין אייגענעם לאקאל אלט-שטאדט 10, מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:
1) ערעפנונג, 2) וואהלען פון א פארזיצענדען מיט אסעסארען, 3) טעטיגקייטס-בעריכט. 4) וואהלען פון א פערוואלטונג מיט א רעוויזיאנס-קאמיסיע.
די פערזאמלונג קומט פאר צום 1-טען טערמין 3 א זייגער נאכמיטאג און צום 2-טען טערמין — 5 א זייגער ביי יעדע צאהל מיטגלידער.
מיט אכטונג די קאמיסיע.

צו די ה"ה גנבים
אזוי ווי מען האט פון מיין געשעפט נאד-לודקא 1 ארויסגע'גנב'ט רעשטען ווייטעס און אויך קאלירטעס פאר וועלכע איך בין בערייט צו בעצאהלען דאפעלט ווי איהר קענט פאר דעם קריגען. דעריבער בעט איך מיט מיר זיך צו פערשטענדיגען אין דעם געוועלב עוועגטועל אין מיין פריוואט - וואוינונג פאמארסקא 11 ראדזינער, דיסקרעציע געזיכערט.

סטעמפלען
אלער ארט
צו ביליגע פרייזען
ווערן אויסגעפירט
אין די דרוקעריי
17 פאלודניאווא 17

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
בזשעזשינער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אומיד נאז, האלז, אויערען קר.	$1^1/_2$ - $12^1/_2$
ד"ר הערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 4½-5
ד"ר שיפמאן אונערליכע קראנקהייטען	9—12
ד"ר ביבערנאר הויט און ווענער. קר.	$11^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר שמירנעלד נערווען און יאמפויע קר.	1—2
ד"ר נאלדבלאט אויגען-קראנקהייט.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר זאלצוואסער כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שפערלאוסקי פרויען-און געבורטס-הילף	$1^1/_2$—$12^1/_2$

ה'כאם טראנייק שפראך-שטערונג די שטאמלען א. א. וו. פאסט-שטעלן, קינסטליכע בערג-זונ-בעשטראל אינהאליזונגען מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפזראצ. אויף ספרל-נג הייזונגען און שטאט. אין לאבאראטאריום ווערע אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פרעגנאנץ בליט
אימפפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארן
א רענטגען-אינסטיטוט.
ד"ר לאזשינסקי-סטאמאטאלאג
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציינער, קראנען, פלאמבען א.א.וו.
די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

וועכבעריך כירורגישע קליניק „SANATO"
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
עפנטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שטה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. כאַ שאר
עמפפאנגס-שטה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

Dr. med. H Karaś
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
זגערזש'ער 16
נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 אווענד.

Dr. med. J. Lubicz
כירורג-ארטאפעד
Gdańska 28, tel. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: הקלטרקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

Doktór KLINGER
ספעציאל-ארצט פאר וועגער שע. הויט- און האר-קראנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
עהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אווענד און פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פיעטריקאווער 26"

DOKTÓR
H. WOŁKOWYSKI
האט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעלניאנא 36, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 9 — 2 נארם. און פון 5 — 9 אווענד
פאר דאמען בעזונדערען ווארטע-צימער.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

— א — גרויס צימער מיט א קוך
אדער 2 קליינע צימערן מיט א קוך
מיט בעזונדערן איינגאנג, אלס סובלאקאטאר אדער פונ'ם ווירט אין צענטרום שטאט אויף חודש-געלד ווערט פון זאפארט געזוכט.
אפערטען אין אדמיניסטר. פון „נייעם פאלקסבלאט" פאר „I. D."

ווינכטיג פאר שניידער-מייסטער און קאנפעקציאנערן!

מיר טיילען מיט, אז אונזער

שניידער-צודאטען-געשעפט

בעזיצט אויף לאגער צום איצטיגן סעזאן א גרויסן אויסוואהל פון פעי שידענע

פאלטען-פוטערס	אלפאנאס,	סאמט-קעלנע,
סאטינען,	זיידענע פוטערס,	ספעציעל אפטיילונג פון
וואטעלינען,	ראססהאר,	דאמען,
וויקטאריעס,	קעפער,	הערען,
בעק,	קרויזע,	קינדער
ערמעל-פוטער,	מושלין,	קיעפ,
וולאשאנקא.	לייווענד,	גארנע

קומט און איבערצייגט איך! מיט אכטונג

8 נאוואמיעסקא 8 Bazar Krawiecki

פראנט גקווע־ב

אין הויז ווי עס געפינט זיך דאס טוך-לאגער פון ב. מאראקא

בעמ.: צוליב איצט הערשענדען קריזיס האבען מיר רעדוצירט די פרייזען ווייט פריהער מיט 25 פראצענט

25 פראצענט ביליגער

פערגעסט נישט אז די 18-יעהריגע קאנדיטאריי

פון **ח. קארא** בענעדיקטא 30 וועלכע איז פערזעהן מיט די פערשידענסטע

געשמאקפולע געבעקסע — טעל. 09-127 —

מארטען, מאקראן, מאנדלען, פאמעראנצען-שאלעכץ, אלערליי דעסעראווע

און שאקאלאדעס — אלעס שטרענג כשר לחג הפסח

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 72—134

נעמט אן פון 2—3 נאכמ.

און פון $7^1/_2$—9 אווענד.

Uczenica VII-ej klasy

udziela lekcyj, tanio.

Dowiedzieć się:

E. KAUFMAN, Narutowicza 25, poprz. of., I p

קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

פראכטפולער דאפעלטער פראגראם!

1) **שאטישער עקספרעס**

אין די הויפט-ראלען: Paulina Johnson, Raymond Millard

2) **פריהלינג אין פראטער**

אין די הויפט-ראלען: **Lilian Ellis, Werner Fuetterer**

נעכסטער פראגראם: „צווילי וועלטעד"

געקליבענער ארקעסטער אונטער דער ליטונג פון ה' סטעפאנסקי אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

אונגאר-ווין (ווייסע און רויטע) זעהר ביליג

03	באטש. 06	07	קווארט 09	№
85	1.50	–	2.30	10
95	1.70	–	2.60	12
95	1.70	–	2.60	12 b
1.20	2.20	–	3.20	13
1.35	2.50	–	3.75	14
1.60	3.00	–	4.50	15
2.60	5.00	–	6.00	20
3.35	6.50	–	–	26
4.10	8.00	–	–	30
6.50	12.00	–	–	T.A.
8.50	16	18	–	TAG
1.50	2.00	–	3.00	מיחר I
1.65	2.70	–	4.00	II

פאר א קווארט רייגעם אלטן אונגאר-ווין 7 זל. א באטשינקע רייגעם ארץ-ישראל-טאקאי פון דער פירמע פרידמאן חיפה 8 זל.

אויך אלע סארטען פערשידענע נאטור-ווייגען אהנע אפטעססענע שמעקעכץ זעהר גוט און ביליג בעקומט מען נאר ביי די בעוואוסטע פירמע

י. מ. גוטטער

נאוואמיעסקא 19

טעלעפאן 83-215

לויט אויבען אויסגערעכענטען פרייז-קוראנט

בעמערקונג: צוליב די בעקוועמליכקייטען פאר מיינע ג. קונדען בעקומט מען אויך מיינע ווינען אין פאלגענדע ווינגעשעפטען:

1) וו. בולווא, גלאוונא 47, 2) שמחה גוטש ר. פולנאצנא 6, 3) ח. מ. ברי טאוועקי, בושעזשינער 9. 4) ש. שוראסמאן, גלאוונא 63. 5) רובינשטיין, פאלנאצנא 32. 6) בושעזשינסקי, נארוטאוויטש 31. 7) קרעל. לענעווניצקא 7.

אללעם צו פאבריקס-פרייזען

שטר מכירת חמץ

אצל הר"ר **יהושע פרידענזאן**

בהרהג ר' שמיגלסקי ז"ל

מורה הוראה דפה

49 זאכארניא 49, לאדז

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך

אז תשכב בטח ושנתך כי הלך בתום

ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם זאלסט נאר קוסען און ביורא

פון **ד. מאנעלא**

וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף

פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 95-124

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביכער: ציווילנע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאטניעס, קלוזולעס, ואבעזופיעסטעניעס אויף אלע שטעפ אין פוילען, וועגען דירות אין אוזשאנר ראזיעמסשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאבעזופיעטשעניעס ווערען בוי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה

מיט אכטונג ד. מאנעלא,

פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

מעבעל

נייע-ערעפענטער מעבעל-מאגאזין

CH. GLIKSZTAJN

פיעטריקאווער 45 (זיעלאנא 1)

עמפפעהלט אין גרויסען אויסוואהל מאדערנע מעבעל, גאנצע איינריכטונגען, ווי אויך איינצעל-געגענשטענדע פון אייגענער אויסארבייטונג אויף גוטע בעדינגונגען און לאנגיעהריגער גאראנטיע. 1174

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף פיסעם פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס און גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער הינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פעלט ארויין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דאך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געמאכטע היילבאנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארן פון מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכו רעחונג בעזמיגע זיכער דעם שוערסטן און געפעהרליכסטן ברוך. אויך פאר הויקערס לייגונגען מיט הייל-גארסעטען און אפעראציען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קונסטליכע גאטענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped

von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערפארונגען פון די קראנקע איז אונגעערדנעט וויסענג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארן: פראפ. ד"ר באראנאש, פראפ. דר. י. מאירישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן סערוויכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ה' ד"ר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך-ליידענדע אין לאדז, חאנלמשאנסקא 99, פראנט 2 שטאק, פאר דער גיבער איינקערעם סעגלאווער הי'ת און רעטען מיך דעם ערשטען טאג ראש השנה פון דעם שווערען און פאר מיין לעבען געפעהרליכען ברוך, פאר דעם חימע שאפטליכען אגלעגען מיר דעם באנדאזש פון 1 זומער דאנק איך אויף דעם וועג הערצליך און עמפפעהל איהם דעראיך פאר אלע ברוך-ליידענדע.

Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

שיך

אויף יום-טוב

פאר הערן, דאמען און קינדער

עלעגאנט, ביליג און גוט

בעקומט איהר נור ביי

B^cia^ Lenczner

שיך-פאבריק: **זשעראמסקיעגא 99**

פאבריקס-לאגער: **נארוטאוויטש 4**

בעמערקונג: אלע אונזערע שיך זענען אויסגעארבייט פון די פיינסטע סארטען לעדער און ווערען פערקויפט צו פאבריקס-פרייזן

יעדער איינציגער

האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"ו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. אין מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועץ-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

Dr. Z. Rakowski

פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה

9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 81-127.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

DR. MED.

Haltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.

נעמט אן פון 8 10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 6 ביז 9 אווענד. זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.

פיעטריקאווער 10

נעמט אן אין לעטשניצע „סאניטאס" ציגעל-גאס 29

פון 2 ביז 3 נאכמ.

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואוינט יעצט

זגערזשער, 15 טעל. 47-113

נעהמט אן פון 4 ביז 7 אווענד.

נוצט אויס די געלעגענהייט!

קויפט ווין און מעהד כשר לפסח נור ביי דער 1-טער סוועלע

אין דער לאנג-בעוואוסטער ווין- און מעהד-פאבריק

„מאלווין" צעגעלניאנא 36 אין הויף

אדער אין ווין-האנדעל פאלודניאווא 5

וואו איהר בעקומט אויך פערשידענע

אונגאר-וויין, כרמל, שפריט און ליקער של פסח

די בעסטע סחורה! צו די ביליגסטע פרייזען!

פאר סוחרים ראבאט! מיט אכטונג **משה אלטער**

צעגעלניאנא 36 — פאלודניאווא 5

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער דייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . 60— . . . 4

נאך'ן טעקסט—12 . . . . 18— . . . 8

פאר א מילימעטער-שורה: איבער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלן א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 23.